

RUŠČINA

Srednje splošno izobraževanje

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Klasična gimnazija

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Umetniška gimnazija

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: ruščina

Izobraževalni program gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (70/105/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri:

izbirni predmet (70/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek:

obvezni predmet (350 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program klasične gimnazije:

izbirni predmet (280 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film:

obvezni predmet (420 ur)

maturitetni standard (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Valerija Lah Peterne1, Zavod sv. Stanislava, Škofijska klasična gimnazija, Marjeta Petek Ahačič, Gimnazija Škofja Loka, Ines Vozelj Šteharnek, Gimnazija Poljane, Neža Zupančič Logar, Gimnazija Kranj, Marina Spanring Poredoš, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Meta Frank, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, Bojana Petrin, Gimnazija Ledina, mag. Ema Rajh, Zavod RS za šolstvo (koordinatorica)

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

<https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni-nacrti/2026/un-dp-ruscina-gim-si-is-dv-kl-ek-ek-si-teh-teh-si-um-um-si.pdf>

CIP

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://cobiss.si)-ID **247982339**

ISBN 978-961-03-1045-7 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določil učni načrt ruščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu ruščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri in izobraževalni program umetniške gimnazije, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptataecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

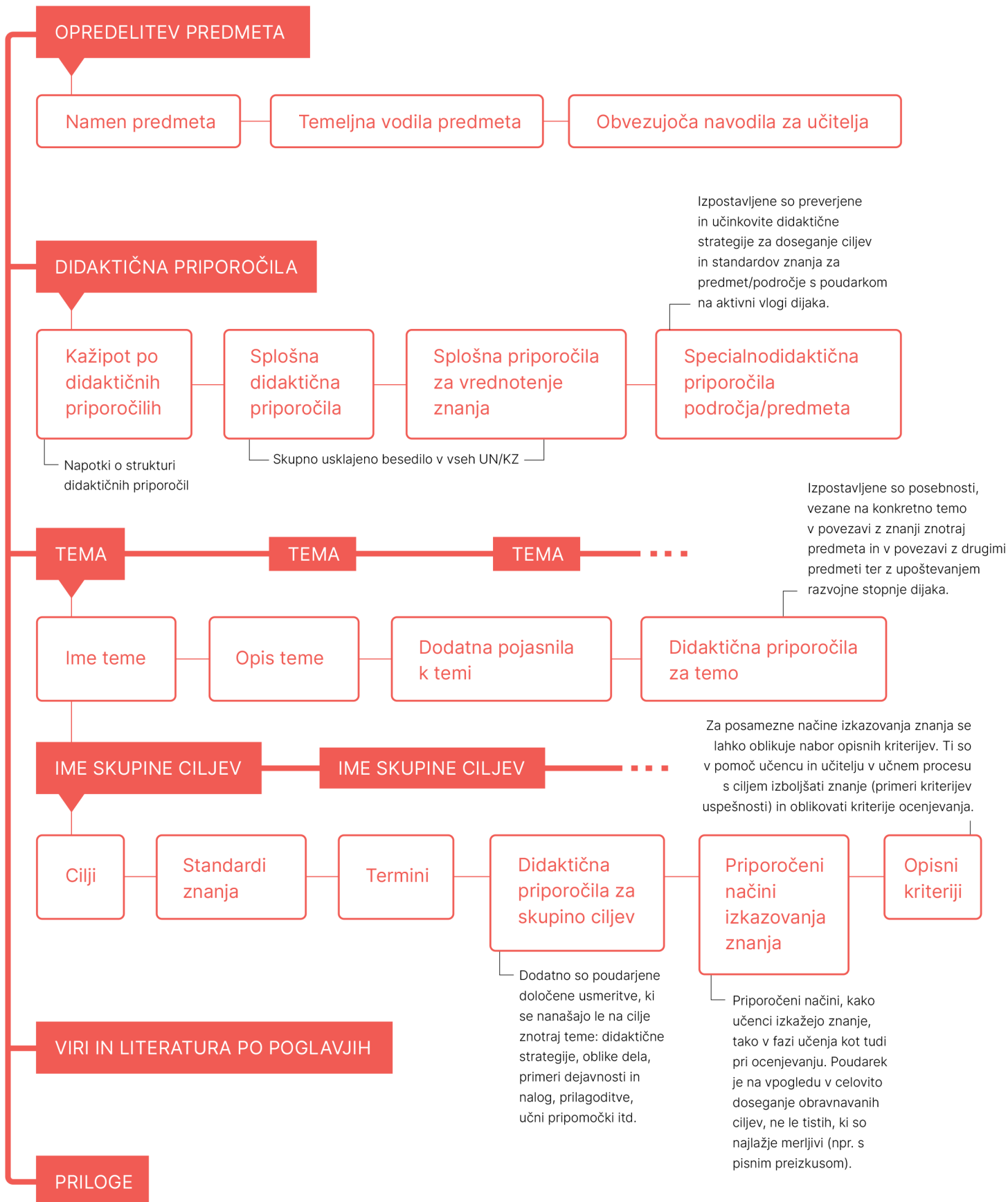
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	9
Namen predmeta.....	9
Temeljna vodila predmeta	9
Obvezujoča navodila za učitelje	10
DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	11
Kažipot po didaktičnih priporočilih	11
Splošna didaktična priporočila	11
Splošna priporočila za vrednotenje znanja ...	13
Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta	14
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	22
SPREJEMANJE.....	23
RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA	24
BRALNO RAZUMEVANJE	28
SPREJEMNIŠKE STRATEGIJE	31
TVORJENJE	33
USTNO IZRAŽANJE	34
PISNO IZRAŽANJE.....	38
TVORBNE STRATEGIJE	41
INTERAKCIJA.....	44
Govorna interakcija.....	45
Pisna interakcija.....	49
Spletna interakcija	51
Interakcijske strategije	53
POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	55
POSREDOVANJE BESEDILA	57
POSREDOVANJE KONCEPTOV	62
POSREDOVANJE PRI SPORAZUMEVANJU.....	64
SPODBUJANJE RAZNOJEZIČNOSTI IN MEDKULTURNOSTI.....	65
POSREDOVALNE STRATEGIJE	67
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH	68
Opredelitev predmeta.....	68
PRILOGE	70

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Ruščina je slovanski jezik, ki ga govori več kot 250 milijonov ljudi po vsem svetu. Je eden od uradnih jezikov Združenih narodov, jezik z bogato kulturno tradicijo, jezik, v katerem so napisana največja dela svetovne klasike.

Znanje ruščine omogoča učinkovito sporazumevanje, povezovanje in uspešno sodelovanje na gospodarskem, političnem in kulturnem področju tudi z rusko govorečimi predstavniki drugih držav nekdanje Sovjetske zveze in tako povečuje zaposlitvene možnosti.

Dijak lahko dostopa do širokega spektra informacij v ruskem jeziku, ki mu pomagajo pri uresničevanju študijskih ciljev. Učenje ruščine bogati notranji svet posameznika, razširja njegova obzorja, pogloblja njegovo znanje, vpliva na razvoj miselnih sposobnosti in spodbuja medsebojno razumevanje ter spoštovanje drugačnosti. Obenem pa pogloblja in nadgrajuje tudi znanje materinščine ter drugih slovanskih jezikov.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Osnova pouka ruščine so učne dejavnosti in strategije sprejemanja, tvorjenja, interakcije in posredovanja, ki morajo spodbujati aktivno vlogo dijaka v vseh fazah učenja.

Pouk ruščine naj presega zgolj učenje jezika. Upoštevati mora tudi hitro spreminjajočo se družbo in spodbujati dijake, da postanejo samostojni, odgovorni in kritično misleči posamezniki. Pomembno je, da dijaki pri pouku ruščine spoznajo kulturo in civilizacijo dežele ciljnega jezika in ozaveščajo pomen raznojezičnosti, medkulturnosti in vključenosti.

Cilj učenja mora biti razvijanje zmožnosti, da dijaki naučeno in osmišljeno znanje in razvite veščine uporabljajo v različnih situacijah na prožen in ustvarjalen način, zato naj bo učni proces zastavljen tako, da bodo prek usvajanja tujega jezika razvijali različne kompetence in veščine, ki jim bodo omogočile pridobivanje celostnega znanja in zmožnost povezovanja konceptov.

Učitelja pri pouku ruščine vodijo priporočena vsebinska področja, omenjena v Didaktičnih priporočilih, ki hkrati pokrivajo pet področij skupnih ciljev:

1. Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost,
2. Trajnostni razvoj,

3. Zdravje in dobrobit,
4. Digitalna kompetentnost in
5. Podjetnost.

UMESTITEV RUŠČINE V PREDMETNIK

Ruščina se v gimnazijah poučuje kot drugi, tretji ali četrti tuji jezik. Kot obvezen drugi tuji jezik se izvaja štiri leta v obsegu 420 ur, praviloma po 105 ur v vsakem letniku. Kot tretji/četrti tuj jezik pa se ruščina poučuje v izbirnem delu programa, v modulih 70 ur (eno leto učenja), 210 ur (dve leti učenja) in 315 ur (tri leta učenja) v skladu z izvedbenim programom šole. V okviru izvajanja interdisciplinarnih tematskih sklopov (ITS) se ruščina lahko poučuje tudi v manjšem obsegu ur. Za pripravo na maturo iz ruščine šola lahko ponudi dodatne ure v 4. letniku.

Obseg ur	70 ur	140 ur	210 ur	315 ur	420 ur
Raven SEJO	A1	A1/A2	A2	A2/B1	B1

Standardi znanja so oblikovani glede na status predmeta in/ali obseg ur na določeni stopnji v skladu z referenčnimi ravni SEJA: A1, A2, B1, B1+ - izbirno. (SEJO: Skupni evropski jezikovni okvir)

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj pri pouku uporablja različne metode, oblike dela in učna sredstva za enakovredno razvijanje vseh sporazumevalnih zmožnosti, ki omogočajo dijaku učinkovito komunikacijo v vsakdanjih situacijah, v različnih govornih položajih ter za različne potrebe in namene.

Učitelj izkoristi dijakovo predznanje ruščine in drugih jezikov, predvsem slovanskih. Učitelj jezike med seboj primerja, išče podobnosti in razlike med njimi in spodbuja raznojezičnost. Učitelj pri načrtovanju pouka išče medpredmetne povezave za razvijanje jezikovnih zmožnosti in uresničevanje skupnih ciljev.

Pomemben del poučevanja ruščine je spoznavanje geografskih in političnih značilnosti, zgodovine, aktualnih vidikov družbe, umetnosti, običajev, saj prek teh vsebin dijaki razvijajo medkulturno kompetenco in se učijo sprejemanja drugačnosti.

Učitelj in dijak pri pouku v čim večji meri uporabljata ruščino kot jezik sporazumevanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih preišči, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA PODROČJE TUJI JEZIK

I. Sodobni vidiki učenja in poučevanja tujega jezika

Sodoben pouk tujega jezika omogoča kakovostno, trajno in uporabno znanje. Osnovan je na integrativnem kurikulumu, ki se udejanja prek timskega in medpredmetnega pouka, projektnih, problemskih, raziskovalnih in

drugih oblik poučevanja. Interdisciplinarno delovanje vseh udeležениh na način povezovanja konceptov med predmeti in znotraj predmetov omogoča razvoj povezanega in celovitega znanja. Sodelovalne oblike pouka pomembno prispevajo h kakovosti medsebojnih odnosov, večji vključenosti in motiviranosti sodelujočih, boljšemu akademskemu znanju, razvoju mišljenja na višjih taksonomskih ravneh, zlasti veščin kritičnega mišljenja. Tak pouk je osredinjen na dijaka in učni proces ter upošteva dijakovo osebnost, predznanje, zanimanja, učni stil in vrednote ter tako pomembno razvija veščine vseživljenjskega učenja.

Posledično se dijak zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni in politični ravni. Pri tem upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.

Za učinkovito učenje tujega jezika je nujno razumevanje in upoštevanje koncepta raznojezičnosti, ki v ospredje postavlja posameznika in jezike, ki jih ima ta na voljo, saj, kot je poudarjeno v Skupnem evropskem jezikovnem okvirju (Svet Evrope, 2011, str. 8), raznojezičnost »ni le vsota čim bolj popolne jezikovne zmožnosti v posameznih tujih jezikih, ampak je celovit posameznikov jezikovni repertoar, sestavljen tudi iz najmanjših jezikovnih drobcev posameznih jezikov«. V tem smislu je domet pojma raznojezičnosti veliko širši, saj predpostavlja sporazumevalno zmožnost, ki zajema celotno znanje in izkušnje z jeziki, pri čemer se ti medsebojno prepletajo in drug na drugega vplivajo. Zato je raznojezičnost predvsem predpogoj za uspešno sporazumevanje z ljudmi iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij.

SC (2.4.2.1)) SC (2.4.3.1)) SC (1.1.3.2))

II. Raznolikost pristopov

Pouk tujega jezika izhaja iz načel komunikacijskega pristopa, ki dijaka opremlja s sporazumevalnimi zmožnostmi za smiselno rabo jezika v raznolikih avtentičnih situacijah in podpira razvoj veščin učenja.

Najpomembnejše značilnosti komunikacijskega pristopa so:

- razvoj vseh sporazumevalnih zmožnosti, ne zgolj slovnice in poznavanja besedišča,
- osredotočenost na vsebino in ne samo na jezikovno obliko,
- poudarek na tekočnosti, napake so naravni del učnega procesa,
- spodbujanje celostnega učenja jezika s poudarkom na raziskovanju in aktivnem sodelovanju v avtentičnih in za dijaka smiselnih situacijah,
- dijaku prilagojen pouk, ki izhaja iz njegovega predznanja, potreb in interesov,
- vloga učitelja kot spodbujevalca in usmerjevalca učnega procesa.

Pri pouku tujih jezikov je smiselno uporabiti kombinacijo različnih pristopov in metod, vendar je pri tem nujno upoštevati starost dijakov in njihove potrebe, učne cilje in druge dejavnike. Poučevanje tujega jezika naj bo predvsem osmišljeno in kontekstualizirano, posnema naj avtentično rabo jezika in ima jasen komunikacijski namen. Med različnimi pristopi velja izpostaviti CLIL (ang. Content and Language Integrated Learning), ki predpostavlja vsebinsko in jezikovno integriran pouk, pri katerem poučevanje tujega jezika povezujemo z vsebino drugih predmetov. Zaradi vse večje razdrobljenosti učnih vsebin je povezovanje predmetov način, kako dijake najbolj učinkovito pripraviti na večplastnost življenja, ki od njih zahteva sposobnost povezovanja idej in

učinkovitega reševanja problemov. Tak način poučevanja temelji na analitičnem, sintetičnem in kritičnem mišljenju. Omogoča bolj avtentičen učni proces, zahteva intenzivnejše in globlje povezave med disciplinami oz. šolskimi predmeti ter tako vzgaja razgledanega posameznika, ki zna razumeti različne perspektive. Na ta način dijake spodbujamo k samostojnosti, prevzemanju odgovornosti za učenje in razvijanju samoregulacije, ki jih opremi s spretnostmi za načrtovanje, spremljanje in nadzor nad lastnim učenjem. Z vključevanjem elementov medkulturnosti in raznojezičnosti pa razvijamo razumevanje in medsebojno spoštovanje različnih kultur, običajev in vrednot ter dijake spodbujamo k razmišljanju o lastni kulturi in kulturnih razlikah.

Ključno je, da je pouk ustrezno načrtovan, kar pomeni, da poleg izvedbe vključuje tudi sprotno spremljanje dosežkov in napredka, preverjanje in ocenjevanje znanja. Učitelj načrtuje tudi rabo ustreznih podpornih strategij, diferenciranih dejavnosti in gradiv, ki podpirajo doseganje jasno načrtovanih jezikovnih in drugih ciljev. Pri tem je poudarek na ravnovesju med tekočnostjo, jezikovno pravilnostjo in ustreznostjo izražanja. Učitelj kot razmišljujoči praktik svoje delo ves čas evalvira in posledično po potrebi ustrezno spreminja, posodablja in izboljšuje.

Pri pouku, osredinjenem na dijaka in učenje, učitelj dijakom predstavi raznolike učne strategije, s katerimi se bodo dijaki bolj samostojno in učinkovito učili tuji jezik pri pouku, jih uporabljali pri materinščini in drugih šolskih predmetih kot tudi v izvenšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij dijakom pomaga razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja, optimizira organizacijo in čas učenja.

Vključevanje učnih strategij naj bo načrtno integrirano v pouk. Učitelj naj dijakom jasno predstavi njihovo vlogo, vendar mora razlaga strategij izhajati iz konkretnih nalog in iz konteksta. Strategije naj bodo raznolike in naj spodbujajo različne miselne procese. Če učitelj spodbuja in vključuje npr. jezikovne strategije, ki vključujejo raznolike in zahtevnejše miselne procese, kot so parafraziranje, primerjanje, povzemanje, kleščanje, iskanje ključnih informacij, navajanje primerov, sodelovanje v interakciji ipd. in se ne osredotoča le na mehanske spominske strategije, se bo to odražalo na načinu učenja dijakov.

Poleg neposrednih strategij (spominske, kognitivne, komunikacijske ali kompenzacijske) mora učitelj vključevati tudi posredne strategije (metakognitivne, čustvene, družabne), ki pomagajo pri načrtovanju in vrednotenju učenja, uravnavanju čustev, motivaciji in odnosu do učenja ter iskanju stikov za večjo izpostavljenost in interakcijo v tujem jeziku. Ključni cilj razvijanja učnih strategij je avtonomija dijaka.

III. Dejavniki, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku

Med najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku, uvrščamo motivacijo za učenje tujega jezika, ki je tesno povezana s stališči do tujega jezika. Ta so razmeroma trajna in pozitivno ali negativno vplivajo na dijakovo dožemanje jezika in učenja ter se med šolanjem lahko spreminjajo. Zato je smiselno, da učitelji poznajo dejavnike in razloge, ki vplivajo na oblikovanje dijakovih stališč, kot so npr. vloga družine, vrstnikov, okolja, učiteljev, vrednot, medijev ipd. Poznajo pa tudi načine za spodbujanje pozitivnih stališč oz. preseganje negativnih v povezavi z doseganjem ciljev pouka.

Motivacija vključuje razloge za učenje tujega jezika in obsega vse, kar daje pobude za učenje, usmerja učenje in določa njegovo intenzivnost, trajanje in kakovost. Dijake lahko poganja integrativna motivacija (tj. globoko osebno zanimanje za predmet učenja, poistovetenje s kulturo, iz katere jezik prihaja) ali instrumentalna motivacija, ki se nanaša na praktične razloge za učenje jezika, kot so pohvala, dobra ocena, uporabnost jezika izven šole in za nadaljnje izobraževanje in poklic. Če učitelj razume, kaj posameznega dijaka motivira, lahko uporabi učinkovite strategije za spodbujanje motivacije za učenje tujega jezika (jasni učni cilji, dinamična

struktura učne ure, raznolike dejavnosti, kontekstualiziran pouk, različni učni pristopi in dejavnosti, sodelovalno učenje, dijak kot aktivni udeleženec v učnem procesu in soustvarjalec pouka, zavedanje lastnega učenja, formativno spremljanje ipd.).

Na dijakovo motivacijo in stališča vplivajo:

- dijakova predstava o sebi kot kompetentnem uporabniku jezika,
- dijakove izkušnje z učenjem jezika,
- učni pristopi in metode,
- družbeno okolje, v katerem se jeziki poučujejo, in družbena vloga (status) določenega jezika v tem okolju,
- starost in spol dijaka, raven obvladovanja jezika, jezikovna učljivost, osebnostne lastnosti, čas začetka učenja tujega jezika idr.

Dijaki bodo bolj motivirani, če bo pouk tujega jezika osmišljen, jim bo v miselni izziv in bo od njih zahteval razmišljanje tudi na višjih taksonomskih ravneh. Tako učitelj kot dijak prispevata k pozitivnemu učnemu okolju in prav v tem obojestranskem prizadevanju nastaja motivacija.

SC (1.3.4.2))

IV. Diferenciacija in individualizacija

Dijaki vstopajo v jezikovno učilnico z različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem, različnimi sposobnostmi, različnimi pristopi k učenju ter različnimi stališči in motivacijo za učenje tujega jezika. Zato je nujno, da učitelj načrtuje pouk, ki omogoča kakovostno izobraževanje za vse dijake, ob tem pa tudi spodbuja kakovostni proces izobraževanja dijakov z raznolikimi zmožnostmi in potrebami, ob hkratnem zagotavljanju skrbi za vzpostavljanje ustrezne socialne klime. Če želimo, da dijaki kar najbolj napredujejo, je treba ustrezno prilagajati učni proces.

Pojem učne diferenciacije se pogosto povezuje z učno individualizacijo. Pri učni diferenciaciji gre predvsem za organizacijo pouka, s katero učitelj prilagaja poučevanje potrebam in zmožnostim posameznih dijakov, medtem ko je učna individualizacija v prvi vrsti didaktično načelo, ki predpostavlja upoštevanje značilnosti in zmožnosti dijakov, da je lahko vsakemu omogočen optimalni razvoj na vseh področjih. V procesu individualizacije je smiselno najprej prepoznati raznolike značilnosti dijakov, nato pa jim omogočiti, da sledijo osebnim zanimanjem in svojim močnim področjem.

Z izvajanjem načel diferenciranega poučevanja se učitelji lahko sistematično in dosledno odzivajo na razlike med dijaki, a pri tem zasledujejo uresničevanje vsebin učnega načrta. Pri diferenciaciji gre za na poučevanje, osredotočeno na dijaka, saj temelji na predpostavki, da vsi dijaki ne doživljajo učenja na enak način. Poznati mora njihove prednosti in slabosti, učne strategije, učne stile, motivacijo za učenje jezika ipd.

Učitelj diferencira in/ali individualizira pouk na različne načine:

- s prilagajanjem vsebine: npr. branje besedil na različnih ravneh zahtevnosti ali z dodatno podporo v obliki vizualnih pripomočkov;
- s prilagajanjem procesa: npr. samostojno delo, delo v parih, skupinsko delo;
- s prilagajanjem izdelkov: npr. predstavitev znanja lahko poteka v ustni ali pisni obliki;

– s prilagajanjem učnega okolja, za katerega je značilna pozitivna razredna klima, ki temelji na učinkoviti razredni komunikaciji v tujem jeziku in v katerem je vseskozi na voljo podpora v obliki dostopa do virov in drugih gradiv.

Učitelj pri načrtovanju upošteva vse dele učnega procesa in temu ustrezno prilagaja metode in oblike dela, ki bodo predvidevale aktivno vključevanje dijakov. Bolj ko učitelji poznajo značilnosti dijakov in razlik med njimi, bolje lahko prilagodijo pouk njihovim potrebam in zmožnostim.

V. Varno in spodbudno učno okolje

Učitelj in šola si prizadevata, da s kulturo nenasilja in sodelovanja ustvarjata spodbudno in varno učno okolje, ki dopušča sprejemanje izzivov, izražanje osebnega mnenja ter iskanje alternativnih rešitev, kar pomembno pripomore k vzgoji dijaka kot kritičnega misleca. Če želimo, da dijaki vstopajo v komunikacijo ter se neobremenjeno in sproščeno izražajo v tujem jeziku, je nujno zagotoviti okolje, ki napake pojmuje kot sestavni del učenja jezika. Tesnobnost in strah pri učenju in rabi tujega jezika namreč delujeta zaviralno, saj negativno vplivata na spomin, kognitivne in komunikacijske zmožnosti. Po drugi strani spodbudno učno okolje pozitivno vpliva na samozavest za rabo tujega jezika, željo po vključevanju v dejavnosti pri pouku tujega jezika, odnos med dijakom in učiteljem, ki temelji na zaupanju, ter pozitivna stališča do jezikov in kultur. Prav zato je ključnega pomena učitelj, ki izkazuje navdušenje nad jezikom in spodbuja dijake k rabi tujega jezika ter skrbi za spoštljivo povratno informacijo. Nenazadnje, pomemben cilj pouka tujega jezika je zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki upošteva različna jezikovna in kulturna ozadja dijakov.

  (1.3.4.2))

Aktivnosti v razredu so naravnane tako, da dijaki med seboj sodelujejo, prepoznavajo raznolikosti v skupini, razvijajo spretnosti aktivnega poslušanja, s čimer krepimo vključujočo skupnost in prispevamo k dobri razredni klimi. Dijake spodbujamo k prepoznavanju lastnih misli, čustev, vrednot ter razvijamo odgovorno sprejemanje odločitev (za učenje in življenje). Skozi kratke aktivnosti za umirjanje, zbranost, sproščanje, povezovanje, refleksijo lahko krepimo zdrav telesni in duševni razvoj ter prispevamo k boljšemu splošnemu počutju dijakov. Pouk se lahko prekine s kratkimi odmori, ki jih izkoristimo za raztezne vaje, sproščanje oči ali sprehod po učilnici. Aktivnosti med poukom naj bodo raznolike (delo v skupinah, parih), pouk naj poteka v kombinaciji z gibanjem, menjavo mest, lahko tudi stoje. S tem dijaka ozaveščamo o škodljivosti dolgotrajnega sedenja. Pouk lahko poteka tudi izven učilnice na svežem zraku. Vključitev takšnih pristopov in aktivnosti izboljša duševno, telesno in socialno dobrobit dijakov ter spodbuja razvoj zdravih življenjskih navad, ki jih bodo spremljale tudi izven šolskega okolja.

 (3.1.3.1)., (3.2.1.1)., (3.2.1.4). (3.2.3.2).

VII. Sporazumevalne vsebine

Vloga vsebin pri učenju tujega jezika je ključna, saj omogoča učenje v kontekstu in uporabo jezika kot orodja za doseganje sporazumevalnega namena. Dijaki lahko tako tuji jezik uporabljajo na avtentičen in smiselni način, kar jim omogoča, da spoznavajo svet okoli sebe in ob tem razvijajo jezikovne spretnosti, stališča in vrednote.

V pouk tujega jezika je smiselno vključevati čim bolj avtentična gradiva (npr. novice, članki, intervjuji, leposlovna dela) in multimodalne vire (npr. avdio-video posnetke). Da bi dijaki lahko razumeli ta gradiva, je pomembno, da učitelj uporablja podporne strategije. Te so lahko verbalne (npr. vodena vprašanja ali

parafraziranje), postopkovne (npr. določeno sosledje dejavnosti) ali vključujejo uporabo različnih pripomočkov (npr. miselni vzorci, slovarji, spletni viri).

Vsebine so lahko splošne ali predmetno specifične oziroma strokovne. Pomembno je, da odražajo aktualne in za dijaka relevantne izzive in situacije. Vključujejo skupne cilje ter oblikujejo stališča in vrednote, ki so pomembni za razvoj posameznika.

Med splošne sporazumevalne vsebine štejemo npr.:

- osebna identiteta,
- bivanje in vsakodnevno življenje,
- potovanja in prosti čas,
- medosebni odnosi in počutje,
- skrb za zdravje in telesno nego,
- nakupovanje, potrošništvo in trajnostni razvoj,
- hrana in pijača,
- izobraževanje in delo,
- javni prostori in storitvene dejavnosti,
- narava, okolje in okoljske spremembe,
- znanost, digitalizacija, tehnologija in množični mediji,
- države, kulture in jeziki (medkulturnost, slovenščina in Slovenija v odnosu do ciljnega jezika in dežele).

Splošne sporazumevalne vsebine dijaki spoznavajo in nadgrajujejo po načelu spiralnosti. Poleg teh so pomembne tudi vsebine drugih predmetnih in strokovnih področij ter vsebine, ki se navezujejo na skupne cilje (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; podjetnost, digitalna kompetentnost, zdravje in dobrobit ter trajnostni razvoj). Takšen način poučevanja vodi do celostne obravnave vsebin, saj spodbuja tudi miselne procese višjih taksonomskih ravni, razvijanje pozitivnih stališč in sposobnost kritičnega mišljenja. Obravnava vsebine, kot je npr. varovanje okolja, spodbuja dijake k razmišljanju o etičnih načelih (pravičnosti, enakopravnosti in sočutja) in izražanju stališč v tujem jeziku, kar vodi v poglobljeno razumevanje jezika in celosten razvoj jezikovnih zmožnosti.

SC SC (2.2.2.1) SC SC (1.2.1.2))

VIII. Jezikovne strukture

Pri spoznavanju splošno sporazumevalnih vsebin dijaki smiselno razvijajo naslednje jezikovne zmožnosti in strukture:

PISAVA IN PRAVOPIS: ruska cirilica (tiskane in pisane črke); pravopisna pravila in pravilna raba ločil in velike začetnice.

GLASOSLOVJE: besedni naglas in stavčna intonacija, naglašeni in nenaglašeni samoglasniki (akanje in ikanje), izgovorjava naglašanih in nenaglašanih samoglasnikov ter trdih in mehkih soglasnikov.

BESEDOTVORJE: izpeljava s priponami in predponami, pomanjševalnice, predponski glagoli.

OBLIKOSLOVJE

SAMOSTALNIK: spol, število in sklon; posebnosti pri tvorjenju množine, raba sklonov in sklanjatvene posebnosti.

PRIDEVNIK: spol, sklon in število; stopnjevanje pridevnika (osnovnik, primernik, presežnik); kratke in dolge oblike pridevnika.

ZAIMEK: osebni, povratni osebni, svojilni, vprašalni, oziralni, kazalni, nikalni, določni in nedoločni zaimki; sklanjanje zaimkov.

PRISLOV: načinovni, krajevni, časovni, količinski ter prislovi vzroka in namere; stopnjevanje načinovnih prislovov.

ŠTEVNIK: glavni, ločilni in vrstilni števnik; sklanjanje glavnih in vrstilnih števnikov.

GLAGOL : glagolski vid: nedovršni in dovršni glagoli; glagolski način: tvorbi in trpni; glagolska oseba, število in spol (v pretekliku); glagolski čas: sedanjik (e-jevska in i-jevska spregatev, soglasniške premene pri spregatvah, nepravilni glagoli); preteklik (posebnosti v tvorbi preteklika); prihodnjik (enostavni in sestavljeni prihodnjik); glagolski naklon: povedni, velelni in pogojni; povratni in nepovratni glagoli; prehodni in neprehodni glagoli; brezosebni glagoli; glagoli premikanja (s predponami in brez).

PREDLOG: krajevni, časovni in vzročni; vezava predlogov s skloni.

VEZNIK, ČLENEK, MEDMET: temeljna raba v stavčnih zvezah.

SKLADNJA: enostavne in zložene povedi; pravilen vrstni red besed; priredno in podredno zložene povedi (izražanje načina, vzroka, posledice, pogoja in namere); pripovedne, vprašalne, velelnne, želelnne, vzklične povedi; premi in odvisni govor (spreminjanje premege govora v odvisni).

Viri (za specialna DP za tuje jezike)

Blatnik, K., Bratož, N., in Bratož, S. (2022). Pomen stališč učencev do angleščine za pouk v heterogenih razredih. *Revija za elementarno izobraževanje*, 15(3), 317–337. <http://www.dlib.si/URN:NBN:SI:DOC-HLN5T31H>

Costley, K. C. (2015). Research supporting integrated curriculum: Evidence for using this method of instruction in public school classrooms.

- Cross, R. (2012). Creative in finding creativity in the curriculum: The CLIL second language classroom. *The Australian Educational Researcher*, 39(4), 431–445.
- Drake, S. M., in Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum for the twenty-first century. In *International handbook of holistic education* (pp. 118–128). Routledge.
- Gardner, R. C. (2007). Motivation and second language acquisition. *Porta linguarum*, 9–20.
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Pearson Longman.
- Jensen, E. (2005). *Teaching with brain in mind*. Alexandria: ASCD.
- Kako do spodbudnega in varnega učnega okolja? Odgovori na vprašanja in dileme iz prakse (bistveni poudarki iz priročnika Vključujoča šola), Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/36f8wqp>
- Kokotsaki, D., Menzies, V., in Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving schools*, 19(3), 267–277.
- Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.
- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York, NY: Newbury House.
- Pavlič Škerjanc, K. (2010). Smisel in sistem kurikularnih povezav. V T. Rupnik Vec (ur.), *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Richards, J. C., in Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
- Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research, history, and typology. V A. Wenden & J. Rubin (ur.), *Learner strategies in language learning* (str. 15–30). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Rutar Ilc, Z. (2019). Preventivna vloga pozitivnih psihosocialnih odnosov v šoli. *Šolsko polje*, 30(3/4), 143–167. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/gchx21a>
- Rutar Ilc, Z. (ur.) (2012) *Ugotavljanje kompleksnih dosežkov: preverjanje in ocenjevanje v medpredmetnih in kurikularnih povezavah, Priročnik za učitelje* (1. izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/r1uqo46>
- Rutar Ilc, Z. (2005). Učnocijljni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovno gimnazij. V T. Rupnik Vec (ur.), *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Strmčnik, F. (1993). *Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3. izd.). Alexandria: ASCD.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak kot poslušalec sprejema in razume govorno besedilo, ki je lahko posneto ali se odvija v živo. Kot poslušalec/gledalec sprejema in razume avdiovizualno gradivo. Dijak pri bralnem razumevanju sprejema in razume pisna in slikovna besedila. Pri tem glede na raven znanja prepoznava črke in znake, vrste ter relevantnost besedil.

Pri sprejemanju dijak smiselno uporablja strategije sklepanja (inferiranja), s katerimi si pomaga pri razumevanju (npr. sklepanje iz sobesedila, prepoznavanje tona glasu pri govorcih, uporaba ilustracij, naslovov)

Pri procesu sprejemanja dijak razvija jezikovne, sociolingvistične in pragmatične sporazumevalne zmožnosti.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Sporazumevalne zmožnosti

Jezikovne zmožnosti: glasoslovje, besedišče, slovnica, pravopis.

Sociolingvistične zmožnosti: družbene in kulturne okoliščine rabe jezika (pravila vljudnosti, stopnje formalnosti, slog, neverbalna komunikacija, formalni in neformalni pogovori, socialni status, etnična pripadnost, medkulturni dialog, narečja, sleng, razumevanje kulturnih ozadij, spoštljiva in empatična komunikacija ...).

Pragmatične zmožnosti: organiziranost in struktura sporočila ter uporaba jezika v različnih kontekstih za doseganje učinkovite komunikacije. To vključuje kontekst, stopnjo formalnosti, vljudnostne izraze (prošnja, zahvala, opravičilo), skrite pomene, namige, razumevanje nebesednih znakov, poznavanje kulturnih norm in običajev.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

V procesu sprejemanja učitelj dijakom omogoči razvijanje sposobnosti razumevanja avtentičnih besedil in naravnega govora. To lahko učitelj doseže z vsebinami (bralno, slušno in razumevanje AV gradiv), ki naj bodo čim bolj avtentične in naj pokrivajo različne besedilne vrste. Vaje sprejemanja naj ustrezajo dijakovi stopnji znanja jezika in njegovim področjem zanimanja.

Dijak pri sprejemanju govornih in pisnih besedil ter digitalnih vsebin na ustvarjalni način uporablja znanje in izkušnje, analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost informacij ter išče možne boljše rešitve oz.

strategije za reševanje izzivov (npr. uporaba sobesedila/razpoloženja govorca/kretenj ipd. kot pomoč za razumevanje neznanih jezikovnih elementov).

SC (1.1.1.1) SC (1.1.4.1) SC (4.1.2.1) SC (5.1.2.1)

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA

CILJI

Dijak:

○: razume ustno izražanje ene ali več oseb. S sprejemanjem različnih oblik ustnega izražanja oblikuje odnos do procesov ustvarjanja in umetnosti ter ozavešča lastno doživljanje in vedenje o drugih. Ker govorca praviloma vidi, si pri poslušanju pomaga tudi z vizualnimi signali (kretneje, obrazna mimika ipd.); **(Razumevanje ustnega izražanja v živo)**

SC (3.3.1.1)

○: razume objave, obvestila, radijske novice, intervjuje, zgodbe in druga posneta sporočila. Pri tem razbere konkretne informacije, izlušči ključne točke in bistvo slišane, prepozna razpoloženje govorca, njegova stališča in poglede; **(Razumevanje avdioposnetkov)**

○: razume predvajano videogradivo. S pomočjo slikovnih informacij zapolnjuje morebitne vrzeli v nerazumevanju avdio zapisa. Znajde se v digitalnih okoljih, kjer išče podatke, informacije in vsebine, ter izboljšuje osebne strategije iskanja. **(Razumevanje avdiovizualnega gradiva)**

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Razumevanje ustnega izražanja v živo

Standard A1: Dijak lahko sledi govoru, ki je zelo počasen in razločen. V besedilih, ki se nanašajo na njegovo osebno življenje in neposredno življenjsko okolje, prepozna stvarne informacije (npr. kraje, čase, posamezne predmete, številke). Razume navodila, če so posredovana skrbno in počasi, sledi lahko kratkim preprostim napotkom.

MS: Dijak prepozna vsakdanje, obravnavane besede v znanem/predvidljivem kontekstu, kadar je govor počasen in razločen ter poteka z daljšimi premori.

Standard A2: Dijak razume pogoste besedne zveze in izraze, ki so povezani z njegovimi neposrednimi potrebami ali se nanašajo na najbolj temeljna področja (osnovni osebni podatki, dom in družina, šola, hobiji, nakupovanje, prehrana, potovanja ipd.), če je govor jasen, počasen in razločen. Na splošno prepozna vsebino pogovora, ki poteka okoli njega. Lahko sledi splošnim informacijam v predvidljivi situaciji ali nezapletenim predstavitev o znanih vsebinah. Razume bistvo kratkih, jasnih in preprostih objav. Razume preproste napotke, kako priti od kraja A do kraja B.

MS: Dijak razume pogoste besedne zveze in izraze, ki so povezani z njegovimi neposrednimi potrebami ali se nanašajo na najbolj temeljna področja (osnovni osebni podatki, dom in družina, šola, hobiji, nakupovanje, prehrana, potovanja ipd.), če je govor jasen, počasen in razločen.

Standard B1: V daljšem govorjenem besedilu v standardnem jeziku o znanih vsebinah, s katerimi se redno srečuje, dijak razume tako splošno sporočilo kot tudi konkretne podrobnosti. Razume kratke pripovedi. Lahko sledi predavanju ali govoru, če je vsebina znana in predstavitev jasno strukturirana. Razume preproste tehnične informacije, denimo navodila za uporabo vsakdanjih pripomočkov. Lahko sledi podrobnim napotkom.

MS: Dijak razume glavne točke jasnega, standardnega govora o znanih vsebinah, s katerimi se redno srečuje v šoli ali prostem času. Razume večino vsakdanjih pogovorov, če je izražanje jasno in v standardnem jeziku. Razume kratke pripovedi. Razume navodila za uporabo vsakdanjih pripomočkov.

Razumevanje avdioposnetkov

Standard A1: Dijak iz kratkih posnetkov o zelo vsakdanjih vsebinah razbere zahtevane konkretne informacije (npr. o kraju in času), če so posredovane zelo počasi in jasno.

MS: Razume nekaj konkretnih informacij, če so posredovane zelo počasi in jasno. Delno lahko sledi navodilom.

Standard A2: Če je govor razmeroma počasen in jasen, dijak razbere bistvene informacije v kratkih posnetih odlomkih o predvidljivih vsakdanjih stvareh, v radijskih novicah ali drugem preprostejšem posnetem gradivu (npr. oglasi, vremenske napovedi, krajši pogovori in intervjuji) o znanih vsebinah. Izlušči bistvene točke zgodbe in lahko sledi zapletu, če je podana počasi, jasno in z enostavnim besediščem.

MS: Večinoma razume vsebino kratkih oglasov, nezapletenih objav ali sporočil, če so informacije posredovane počasi in jasno ter govorijo o vsakdanjih vsebinah. Večinoma razume napotke. Razume nekaj ključnih točk v zgodbah in njenih zapletih.

Standard B1: Dijak razbere vsebino večine posnetega gradiva o znanih vsebinah in področjih, ki ga zanimajo, če je izražena v jasnem standardnem jeziku. Sledi tudi daljšim pripovedim, če so jasno strukturirane in podane v jasnem standardnem jeziku. V avdioposnetkih prepozna vsebinske informacije, govorceva stališča in razpoloženje.

MS: Izlušči bistvo novic, objav in preprostega posnetega in predvajanega gradiva o njemu znanih vsebinah, če so posredovane jasno in brez večjih šumov. Razume preprostejše podrobne napotke in tehnične informacije.

Razumevanje avdiovizualnega gradiva

Standard A1: Dijak s pomočjo slikovnega gradiva prepozna tudi tematiko v povzetkih novic ali bistvo preprostejšega posnetega gradiva o znanih vsebinah ali pripovedih.

MS: S pomočjo splošnega znanja in slikovne podpore prepoznava znane besede/kretnje in fraze.

Standard A2: Dijak s pomočjo slikovnega gradiva lahko razbere bistvo preprostega posnetega gradiva o znanih vsebinah, zgodbah ali drugih pripovedih (npr. opis počitnic, potopisna oddaja po znanih krajih). Izlušči in sledi vsebini posnetega gradiva o vsebinah, ki ga zanimajo, če so opisane v jasnem standardnem jeziku.

MS: Večinoma prepozna bistvo preprostejšega posnetega in predvajanega gradiva o znanih vsebinah, če je povedano jasno in v standardnem jeziku.

Standard B1: S pomočjo slikovnega gradiva razbere vsebino in ujame nekaj podrobnosti v filmu ali dokumentarni oddaji. Razume televizijske oddaje (npr. poročila ali intervjuje) o vsakdanjih vsebinah in vsebinah, ki ga zanimajo, če je izražanje jasno.

MS: Izlušči ključne točke televizijskih oddaj o znanih vsebinah, če je izražanje jasno in v standardnem jeziku.

Ob vizualni podpori lahko razbere vsebino posnetega gradiva, vendar težje sledi podrobnostim.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Razumevanje govornega izražanja učitelj pri dijakih že od začetka učenja spodbuja s konsistentno rabo tujega jezika pri pouku v vseh fazah učne ure. Učiteljeva komunikacija (npr. podajanje navodil) mora biti jasna, po potrebi večkrat ponovljena, pospremljena s primernimi gestami in prilagojena dijakovi jezikovni zmožnosti. Učitelj dijaka navaja na ugibanje oz. prepoznavanje neznanih besed s pomočjo konteksta ali podobnosti z jezikom, ki ga običajno uporablja.

Za doseganje tega cilja naj učitelj poleg svojega govora uporablja avtentično avdiovizualno gradivo, ki je vsebinsko, funkcijsko in slogovno raznoliko, hkrati pa spodbuja tudi delo v parih in skupinah, kjer bodo dijaki razvijali razumevanje pogovora v živo. Dijak pri tem prepozna lastno doživljanje, potrebe in želje.

SC (3.1.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Izkazovanje znanja pri slušnem razumevanju je lahko govorno ali pisno. Na začetni stopnji je ta odziv lahko tudi v slovenskem, kasneje v ruskem jeziku. Učitelj ga preverja z različnimi tipi nalog:

- » naloge izbirnega tipa (izbiranje med več možnostmi – besed, odgovorov),
- » naloge alternativnega tipa (prav – narobe),
- » naloge povezovanja (npr. številka – beseda, beseda – beseda, vprašanje – odgovor, naslov – del besedila),
- » naloge dopolnjevanja (izpolnjevanje praznih mest, dokončevanje povedi),

- » naloge razvrščanja (določitev pravega zaporedja povedi, odstavkov),
- » naloge s kratkimi odgovori,
- » kratki povzetki besedil,
- » iskanje glavnih idej, ključnih besed,
- » diskusija s postavljanjem vprašanj in izmenjavo mnenj.

OPISNI KRITERIJI

Dijak pri razumevanju ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva:

- » prepozna namen ter bistvo besedila,
- » razume glavne in posamezne ideje ter izlušči (poišče) zahtevane informacije,
- » razume vprašanja, navodila, stališča,
- » sledi dogajanju v besedilu.

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Dijak:

○: redno bere, prepozna in razume različne vrste pisnih besedil in njihov namen. Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije, torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav; **(Splošno bralno razumevanje)**

SC (1.1.4.1)

○: razume različne vrste korespondenčnih besedil, pri čemer prepozna njihov namen, kontekst ter slog pisanja (standardni ali pogovorni); **(Branje korespondence)**

○: prepozna vrsto besedila, bistvo vsebine ter pomembnost podatkov. **(Branje za orientacijo)**

SC (1.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Splošno bralno razumevanje

Standard A1: Dijak prepozna znane besede in imena ter osnovne besedne zveze. Razume vsebino kratkih, preprostih in konkretnih besedil z najpogostejšim besediščem o znanih sporazumevalnih vsebinah, v katerih prevladujejo vsakdanji in mednarodni izrazi.

MS: Dijak prepozna znane besede v zelo kratkih besedilih, kjer prevladujejo pogosti vsakdanji izrazi in mednarodne besede. Pri razumevanju mu je lahko v podporo tudi slikovno gradivo.

Standard A2: Dijak razume vsebino srednje dolgih nezapletenih stvarnih besedil o znanih vsebinah, ki so povezana tudi z njegovimi zanimanji.

MS: Dijak prepozna glavne ideje v nezapletenih besedilih in razbere osnovne besedne zveze ter opise. Pri razumevanju mu je lahko v podporo tudi slikovno gradivo.

Standard B1: Dijak razume vsebino daljših kompleksnih besedil različnih tematik ter krajših in enostavnejših literarnih del, ne glede na to, ali se nanašajo na njegova zanimanja oziroma strokovno področje.

MS: Dijak v daljših kompleksnih besedilih prepozna glavne ideje in razume vsebino besedil, v katerih prevladuje znano in pogosto rabljeno besedišče.

Branje korespondence

Standard A1: Dijak prepozna in razume vsebino kratkih in preprostih sporočil (npr. razglednice, vabila, voščila). Prav tako razbere zelo enostavno in kratko zapisano formalno korespondenco (npr. povpraševanje, naročilo, rezervacija sobe v hotelu).

MS: Dijak razume vsebino osnovnih in najpogostejših izrazov, ki se pojavljajo v kratkih in zelo preprostih korespondenčnih besedilih. Ob tem prepozna najbolj preproste informacije, kot so npr. pozdravi, lastna imena, datumi in najbolj osnovne ideje. V podporo mu je lahko tudi slikovno gradivo.

Standard A2: Dijak razume vsebino srednje dolgih in konkretnih korespondenčnih pogovornih ter standardnih besedil (npr. osebna in elektronska pisma, razprave na forumih) o znanih sporazumevalnih vsebinah.

MS: Dijak v srednje dolgih korespondenčnih besedilih razbere osnovne in pogosto rabljene izraze ter prepozna glavne ideje in informacije. V podporo mu je lahko tudi vizualno gradivo.

Standard B1: Dijak vsebinsko razbere različne vrste daljših korespondenc o znanih in neznanih sporazumevalnih vsebinah ter korespondenco, ki se nanaša na njegovo interesno področje. Razbere vsebino natančnejših opisov dogodkov, občutkov, izkušenj, stališč in želja. V korespondenci prepozna različne stopnje formalnosti in neformalnosti. Hitro dojame bistvo sporočila.

MS: Dijak v različnih korespondencah, večinoma o znanih sporazumevalnih vsebinah, prepozna glavne ideje in osnovne podrobnosti. V podporo mu je lahko tudi slikovno gradivo.

Branje za orientacijo

Standard A1: Dijak v kratkih in enostavnih besedilih (npr. navodila, varnostna opozorila) razbere osnovne besede in besedne zveze, prepozna vrsto besedila in okvirno vsebino ter najde specifične predvidljive podatke, še posebej, če so podprti z drugim vizualnim gradivom.

MS: Dijak v zelo enostavnih besedilih razume vsebino z najbolj osnovnimi besedami in informacijami ter prepozna splošno znane oznake in simbole. Pri razumevanju si lahko pomaga s slikovnim gradivom.

Standard A2: Dijak hitro preleti srednje dolga besedila in v njih najde želene podatke. Vsebinsko razbere in prepozna glavne poudarke v besedilih o znanih sporazumevalnih vsebinah.

MS: Dijak ob preletu ali branju srednje dolgega besedila prepozna in razume vsebino osnovnega besedišča o znanih vsebinah. Pri razumevanju si lahko pomaga s slikovnim gradivom.

Standard B1: Dijak preleti daljša in kompleksna besedila (npr. stališča, turistični programi, opisi dogodkov, primerjave izobraževalnih sistemov). Dijak razume vsebino besedil in v njih najde pomembne podrobnosti, prepozna vsebino in relevantnost, smer argumentacije v obravnavi predstavljenega problema ter glavne zaključke v argumentativnih besedilih, ki so jasno izpostavljeni. Težka mesta lahko ponovno prebere.

MS: Dijak v daljših in kompleksnih besedilih prepozna glavni namen besedila, razume vsebino, pogosto uporabljene besede in fraze ter osnovne informacije in najbolj očitne podrobnosti.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Bralna pismenost in bralna kultura sta ključni za razvijanje učinkovitega razumevanja in kritičnega mišljenja ter drugih učnih veščin. V pouk ruskega jezika naj zato učitelj redno vključuje raznolika bralna gradiva, ki bodo dijaka spodbujala k branju v ruščini. Izbrana besedila naj bodo avtentična ter vsebinsko, funkcijsko, oblikovno in slogovno raznolika. Najpogostejša besedila, s katerimi dijak razvija sposobnosti splošnega bralnega razumevanja in razumevanja različnih vrst korespondenčnih besedil ter sposobnosti iskanja in razumevanja

informacij ter podatkov, so na primer pisma, razglednice, dopisi, vabila, voščilnice, jedilni listi, vozni redi, turistični programi, vremenske napovedi, telefonska in elektronska sporočila, forumi, blogi, navodila, letaki, plakati, oglasi, umetniška besedila.

SC (1.1.4.1) SC (1.1.1.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Izkazovanje znanja pri bralnem razumevanju je lahko govorno ali pisno. To lahko učitelj preverja z različnimi tipi nalog:

- » naloge izbirnega tipa (izbiranje med več možnostmi),
- » naloge povezovanja (povezovanje besedila in slikovnega gradiva, naslova z besedilom),
- » naloge alternativnega tipa (prav – narobe),
- » naloge dopolnjevanja (izpolnjevanje praznih mest, dokončevanje ali vstavljanje povedi),
- » naloge razvrščanja (določitev pravega zaporedja povedi, odstavkov),
- » naloge s kratkimi odgovori,
- » kratki povzetki besedil,
- » iskanje glavnih idej, ključnih besed,
- » prepoznavanje strukture besedila (uvod, jedro, zaključek),
- » diskusija s postavljanjem vprašanj in izmenjavo mnenj.

OPISNI KRITERIJI

Dijak pri bralnem razumevanju:

- » prepozna namen ter bistvo besedila,
- » razume glavne in posamezne ideje ter informacije,
- » razume vprašanja, navodila, stališča,
- » poišče podatke,
- » sledi dogajanju v besedilu.

SPREJEMNIŠKE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

○: prepozna sporočilne signale in razvija sposobnosti sklepanja. (**Prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje (govorno, znakovno in pisno)**)

SC (5.3.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje (govorno, znakovno in pisno)

Standard A1: Z okvirnim pomenom kratkih besedil in izjav o vsakdanjih stvarnih sporazumevalnih vsebinah si pomaga pri sklepanju o verjetnem pomenu neznanih besed. Pri sklepanju o pomenu neznanih besed v kratkih izjavah v vsakdanjih, rutinskih kontekstih uporabi znane besede. Pri prepoznavanju tipa besedila, kot so novica, oglas, članek, učbenik, klepet ali forum, uporabi oblikovanost besedila in njegove tipografske značilnosti. Iz položaja neznanih ustaljenih izrazov v besedilu sklepa o njihovem pomenu in funkciji (npr. na začetku ali koncu pisma).

MS: Sklepa o pomenu neznane besede za konkretno dejanje ali predmet, če je besedilo zelo preprosto in se nanaša na znane vsakdanje sporazumevalne vsebine. Ugane lahko verjetni pomen neznane besede, ki je podobna tisti v jeziku, ki ga običajno uporablja. Pri prepoznavanju vsebine uporabi številke, datume, lastna imena itn. Lahko si pomaga tudi s slikovnim ali zvočnim gradivom. Iz priložene slike ali piktograma sklepa o pomenu besede.

Standard A2: Iz (pod)naslovov ali uvodnih stavkov lahko sklepa o vsebini in jo predvidi. Uporabi različne vrste povezovalcev (številčne, časovne in logične) in pomen ključnih odstavkov za boljše razumevanje argumentacije v besedilu. Izlušči pomen dela besedila, pri čemer upošteva celotno besedilo. V besedilih s svojega strokovnega in interesnega področja prepozna pomen neznanih besed.

MS: Iz (pod)naslovov ali uvodnih stavkov lahko sklepa o vsebini in jo predvidi. Pri prepoznavanju tipa besedila in razumevanju ključnih odstavkov si lahko pomaga z oblikovanostjo besedila, številkami, datumi, lastnimi imeni ipd. Lahko si pomaga tudi s slikovnim ali zvočnim gradivom.

Standard B1: Iz konteksta sklepa o pomenu kakšne neznane besede. V besedilih s svojega strokovnega in interesnega področja prepozna pomen neznanih besed. Ob gledanju ali poslušanju kratke pripovedi predvidi njeno nadaljevanje. V besedilu sledi argumentaciji ali zaporedju dogodkov, pri čemer si lahko pomaga s časovnimi (npr. potem, prej) in logičnimi povezovalci (npr. vendar, ker). S prepoznavanjem sestavnih delov (npr. korena, predpon, obrazil) si pomaga pri sklepanju o verjetnem pomenu neznanih besed v besedilu. Uporablja

različne strategije za razumevanje sporočila, na primer prepoznavanje glavnih točk in preverjanje razumevanja s pomočjo opor v besedilu.

MS: S pomočjo (pod)naslovov, oblikovanosti besedila, slikovnega in zvočnega gradiva večinoma pravilno sklepa in predvideva vsebino. Pri vsebini, ki je krajša in je dijaku interesno bližja, zmore predvideti njeno nadaljevanje.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak spoznava različne sprejemniške strategije, ki mu pomagajo razumeti besedila, sklepati in pomniti informacije (govorno in pisno). V pomoč so mu lahko slikovna ali zvočna gradiva. Dijaka lahko učitelj spodbudi tudi k opazovanju oblikovanosti besedila, števil, letnic, lastnih imen, jezikovnih elementov, kot so koreni besed, predpone in obrazila. Pri razumevanju in sklepanju si lahko dijak pomaga s podčrtavanjem, beleženjem in povzemanjem pomembnejših informacij, ugibanjem iz konteksta, uporabo znanih besed, prepoznavanjem tipov besedila in uporabo slovarja. Dijak z reševanjem jezikovnih izzivov, ki spremljajo sprejemanje, pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev (npr. učenje in raba različnih strategij).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak s pomočjo sprejemniških strategij pokaže razumevanje besedila pisno ali govorno: odgovori na vprašanja, vrednotenje trditev (pravilno, nepravilno), povzemanje, nadaljevanje pripovedi, miselni vzorec. Povzema lahko tudi v slovenščini.

OPISNI KRITERIJI

Uporabo strategij sprejemanja učitelj upošteva pri vrednotenju znanja.

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tvorjenje vključuje govorne, znakovne in pisne dejavnosti. Dijak pri dejavnostih tvorjenja v vlogi govorca in pisca uresničuje svoje jezikovne namere s pripovedovanjem, poročanjem, opisovanjem, razlaganjem in utemeljevanjem svojih stališč o znanih vsebinah. Pri tem zaznava in prepozna lastno doživljanje, misli, čustva, vrednote, potrebe in želje ter lastno vedenje. Dijakova govorna in pisna zmožnost se razvijata stopenjsko, od povezovanja posameznih besed v povedi preko preprostih do kompleksnejših besedil. Sposobnost tvorjenja je rezultat pridobljenega znanja in izkušenj ter ima veliko vlogo na številnih poklicnih in akademskih področjih. Ob koncu gimnazijskega programa dijak obvlada večino govornih in pisnih sporočanjških položajev, če je vsebina znana in vezana na njegovo interesno področje. Ustno in pisno obvlada večino besedilnih vrst. Njegovo pisno in ustno izražanje sta kljub slovničnim in leksikalnim napakam razumljiva in sporočilno ustrezna.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

Dijak razvija različne sporazumevalne jezikovne zmožnosti:

1. Jezikovne zmožnosti: besedišče, slovnica (oblikoslovje s skladnjo), semantika, glasoslovje s pravorečjem in pravopis.
2. Sociolingvistične zmožnosti: družbene in kulturne okoliščine rabe jezika (vljudnostne fraze, stopnje formalnosti, neverbalna komunikacija, formalni in neformalni pogovori, socialni status, medkulturni dialog, pregovori, frazemi, spoštljiva in empatična komunikacija).
3. Pragmatične zmožnosti: organiziranost, struktura in urejanje sporočila (uporaba jezika v različnih kontekstih za doseganje učinkovite komunikacije, prilagajanje situaciji in stopnji formalnosti, koherenca in kohezija).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pouk ruščine mora biti usmerjen v dijaka in proces učenja. Pouk je potrebno načrtovati tako, da dijaka, kolikor je le mogoče, pritegnemo k sodelovanju kot enakopravnega udeleženca učnega procesa, ki se zaveda ciljev učenja, je motiviran za doseganje le-teh in je pripravljen prevzeti odgovornost za svoje napredovanje. Od učitelja, njegove osebnosti, strokovne podkovanosti in ustvarjalnosti pa je odvisno, v kolikšni meri mu bo uspelo takšno motivacijo vzbuditi in ohraniti. Pri dejavnostih tvorjenja dijake z ustrezno izbiro učnih oblik in nalog (individualno delo, delo v dvojicah in skupinah, igranje vlog, igre in tekmovanja) spodbuja učitelj k samostojnosti, sodelovanju in ustvarjalnosti. Učne situacije naj bodo čimbolj podobne življenjskim, saj sta

praktična uporabnost jezika in eksperimentiranje z njim najmočnejša motivacija za učenje. Da bo dijak uspešen pri dejavnostih tvorjenja, mora razvijati vse sporazumevalne jezikovne dejavnosti (sprejemanje, tvorjenje, interakcijo in posredovanje), jezikovno in medkulturno zmožnost.

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

○: ustno tvori krajši ali daljši opis, predstavitev ali pripoved; **(Splošno ustno izražanje (opisovanje, pripovedovanje, dajanje informacij))**

SC (1.1.1.1)

○: zastopa svoje stališče, izraža in utemeljuje svoje mnenje ali odnos do nečesa; **(Zastopanje stališča in izražanje lastnega mnenja)**

SC (1.2.2.2)

○: v razredu izvede ustno predstavitev, ki je vnaprej pripravljena (govorni nastop, predstavitev določene vsebine, poročilo, krajši audio- ali videoposnetki). **(Nastopanje pred občinstvom)**

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Splošno ustno izražanje (opisovanje, pripovedovanje, dajanje informacij)

Standard A1: Preprosto opiše ali predstavi ljudi (sebe, svojo družino, prijatelje), predmete, dogodke, okoliščine, v katerih živi ali dela, vsakodnevna opravila, svoje hobije in interese, kaj rad počne v prostem času, pri tem uporablja kratke nize preprostih fraz in stavkov, ki jih poveže v enostavno zaporedje. Izrazi, kaj obvlada in česa ne (npr. šport, igre, šolski predmeti) in pove, kaj mu je všeč in kaj ne, kako se počuti in pri tem uporablja tudi neverbalno komunikacijo. Dijak daje preproste napotke (npr. kako priti od kraja A do kraja B) z uporabo preprostih izrazov in pri tem uporablja povezovalce, kot so »najprej«, »potem« in »pozneje«.

MS: Dijak tvori zelo preproste fraze in nezapletene stavke. Opiše sebe, svojo družino, prijatelje in vsakdanje aktivnosti, pri čemer uporablja preprosto osnovno besedišče.

Standard A2: Razmeroma tekoče in neposredno prikaže različne vsebine s svojih interesnih področij (družina, prijatelji, šola, šolski predmeti, interesi, hobiji, prosti čas, počitnice, šport ipd.), predstavitev je strukturirana linearno. Pove zgodbo ali nekaj opiše v obliki preprostega zaporedja dogodkov. Opiše svoje vsakdanje okolje in svoje izkušnje, svoje načrte, navade in vsakodnevna opravila, pretekle dejavnosti in osebna doživetja. Če se

lahko vnaprej pripravi, posreduje preproste informacije o znani vsebini, na primer opiše problem ali da podrobne napotke.

MS: Dijak v krajši predstavitvi opiše različne vsebine s svojih interesnih področij. Pri predstavitvi mu je lahko v oporo tudi slikovno gradivo.

Standard B1: Posreduje jasne, bolj podrobne opise in predstavitve najrazličnejših vsebin, povezanih s svojimi interesnimi področji, razširi opis in svoje ideje osvetli z dodatnimi podatki, podrobnostmi in tehničnimi primeri. Podrobneje opiše zanj pomembne dogodke in doživetja. Jasno izraža svoja občutja o doživetju in jih utemelji. Razmeroma tekoče poveže neposredno pripoved ali opis v linearno zaporedje sestavin, pove zgodbo in opiše resnične in izmišljene dogodke. Na kratko obnovi vsebino knjige ali filma in opiše svoje odzive. Dovolj natančno pojasni bistvo neke ideje ali problema. Opiše, kako je treba kaj narediti, pri tem doda dokaj podrobna navodila.

MS: Dijak dokaj jasno ustno predstavi najrazličnejše vsebine s svojih interesnih področij in navede nekaj primerov. Pri predstavitvi mu je lahko v oporo tudi slikovno gradivo. Na kratko obnovi vsebino knjige ali filma. V enostavni pripovedi pojasni bistvo neke ideje ali problema.

Zastopanje stališča in izražanje lastnega mnenja

Standard A1: S preprostimi, neposrednimi primerjavami razloži, kaj mu je pri čem všeč in kaj ne. V spodbudnem in razumevajočem okolju dijak s preprostimi izrazi predstavi svoje mnenje.

MS: S preprostimi izrazi predstavi svoje mnenje in pove, kaj mu je všeč in kaj ne.

Standard A2: Preprosto izraža mnenje o zadevah iz vsakdanjega življenja, razloži in pojasni svoje načrte in dejanja. Z navedbo preprostih razlogov utemelji svoj pogled na znano vsebino.

MS: Preprosto izrazi mnenje o zadevah iz vsakdanjega življenja in ga utemelji.

Standard B1: Dovolj dobro razvije argumentacijo, da mu sogovorec večino časa brez težav sledi. Razloži svoj pogled na aktualen problem ter navede prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti. Svoja stališča utemelji z ustreznimi primeri.

MS: Razloži svoj pogled na nek aktualen problem, pri tem navede nekaj prednosti in pomanjkljivosti.

Nastopanje pred občinstvom

Standard A1: Posreduje kratko in vnaprej pripravljeno predstavitev (o sebi, družini, prijateljih). Pri tem si lahko pomaga z vizualnimi pripomočki. Tvori preproste fraze in stavke.

MS: S preprostimi frazami in stavki posreduje vnaprej pripravljeno predstavitev o vsebini, ki mu je blizu.

Standard A2: Po predhodni vaji na kratko posreduje osnovno predstavitev znane vsebine ali predstavi vsebino, povezano z njegovim vsakodnevnim življenjem, ter na kratko razloži in utemelji svoja stališča, načrte in dejanja. Odgovori na omejeno število preprosto oblikovanih vprašanj, povezanih s predstavitvijo.

MS: Dijak posreduje enostavno predstavitev znane vsebine, ki je povezana z njegovim vsakdanjim življenjem. Pri predstavitvi si pomaga z avdiovizualnimi pripomočki.

Standard B1: Posreduje nezapleteno pripravljeno predstavitev o vsebini, ki mu je blizu, pri čemer izpostavi podobnosti in razlike (npr. med državami, regijami, načrti). Pri tem je dovolj jasen, da mu je večino časa mogoče slediti brez težav. Precej natančno razloži glavne točke svoje predstavitve. Prav tako odgovarja na vprašanja, ki sledijo predstavitvi, čeprav mora včasih prositi za ponovitev vprašanja, zlasti če je postavljeno zelo hitro. Oblikuje jasno sistematično predstavitev, pri čemer poudari bistvene točke in jih osvetli z ustreznimi podrobnostmi, navede razloge, ki govorijo v prid ali proti določenemu stališču, ter prednosti in slabosti različnih možnosti.

MS: Posreduje nezapleteno pripravljeno predstavitev o vsebini, ki mu je blizu, pri čemer izpostavi nekaj podobnosti in razlik. Predstavi glavne točke svoje predstavitve. Prav tako odgovarja na vprašanja, ki sledijo predstavitvi, čeprav mora včasih prositi za ponovitev vprašanja, zlasti če je postavljeno zelo hitro.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Da bi se dijak lahko uspešno sporazumeval v različnih situacijah, je pomembno sistematično in od samega začetka učenja razvijati njegove govorne spretnosti. Aktivnosti morajo biti smiselne, primerne njegovemu znanju, ustvarjalne in predvsem uporabne:

- » urjenje v rabi komunikacijskih funkcij v konkretni situaciji (odzivanje na pozdrav, prošnjo, zahvalo, opravičilo, strinjanje, izražanje presenečenja itd.),
- » odgovori na vprašanja,
- » pogovor in razprava o dogodkih in stvareh,
- » igranje vlog,
- » reševanje problemov,
- » ustne predstavitve,
- » izdelava lastnih audio- in videoposnetkov.

Pri pogovoru in razpravi je zelo pomembno, da učitelj uro vnaprej dobro pripravi in k sodelovanju pritegne kar največ dijakov. Pomembno je, da dijakom da jasna navodila in zglede ter jih nauči tvorno sodelovati pri pogovoru, prisluhniti sogovorniku, jasno izražati svoje misli ter z različnimi tehnikami obvladati nepredvidene situacije in jezikovne težave. Pri tem učitelj stremi k temu, da dijak upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti in sočutja ter kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.

SC (2.2.2.1) SC (2.1.2.1) SC (1.2.1.5)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje ustnega izražanja izkazuje na različne načine s krajšim ali daljšim monološkim govorom: predstavitve v razredu, govorni nastopi, lastni video- ali audioposnetki, opisovanje slikovnih iztočnic,

interpretacija grafov, tabel, izražanje in utemeljevanje lastnega mnenja, simulacije realnih situacij, pripovedovanje zgodb. Vsebina mora biti znana in povezana z dijakovim vsakdanjim življenjem.

OPISNI KRITERIJI

Vrednotenje znanja mora biti sprotno, učitelj poda dijaku povratno informacijo in ovrednoti njegov napredek. Pri podajanju povratne informacije učitelj upošteva naslednje kriterije:

- » vsebino in obseg besedišča,
- » jezikovno pravilnost,
- » tekočnost govora in koherentnost pripovedi,
- » izgovorjavo.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

○: tvori povezana besedila o vsebinah, ki jih pozna in ga zanimajo (kratka poročila, opise, pisne sestavke);

(Splošno pisno izražanje)

○: se izraža v različnih besedilnih vrstah. Njegovo ustvarjanje je podkrepljeno z domišljijo in osebnim doživljanjem. Pri tem posreduje vsakdanje informacije, opisuje svoja interesna področja, piše zanimive zgodbe in opisuje doživetja. Vrste besedil so lahko dnevniški zapisi, kratke izmišljene zgodbe ali pesmi. Besedila so razumljiva in dobro strukturirana; **(Ustvarjalno pisanje)**

SC (1.1.1.1 | 1.3.4.1)

○: tvori formalna kratka in kompleksnejša besedila (poročila, plakati, razpravljalni eseji), v katerih izraža svoja stališča in kritično oceno. Izbira vsebine svojega interesnega področja. **(Poročila in eseji)**

SC (1.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Splošno pisno izražanje

Standard A1: Dijak s preprostimi besedami in osnovnimi izrazi opiše sebe, svojo družino in prijatelje, pove, kaj mu je všeč in kaj ne. Posreduje pomembne informacije, kot so naslov, narodnost, poklic.

MS: Dijak s preprostimi besedami opiše osebo in posreduje o njej pomembne informacije. Pri pisanju si pomaga z vnaprej pripravljenimi stavki.

Standard A2: Dijak napiše preprosto krajše besedilo o znanih vsebinah in dogodkih, ki ga zanimajo, npr. družina in prijatelji, šola, prosti čas (šport, glasba), osebna doživetja. Stavke med seboj poveže s preprostimi vezniki, npr. in, ker, ampak.

MS: Dijak napiše preprosto krajše besedilo o vsakdanji vsebini, ki jo dobro pozna. Tvori kratke osnovne opise oseb, dogodkov, krajev, dejavnosti in doživetij. Uporablja osnovno besedišče in strukture.

Standard B1: Dijak tvori jasna besedila s podrobnostmi o različnih vsebinah z znanih področij, in sicer napiše zgodbo, opis potovanja, preprosto oceno filma ali knjige. Besedila so strukturirana, vsebujejo utemeljitev mnenja. Tvorjeno besedilo je koherentno.

MS: Dijak tvori jasna besedila o različnih vsebinah z znanih področij. Upošteva strukturo besedila. Dobro pozna osnovno besedišče, delno tudi kompleksnejše strukture. Izrazi tudi svoje mnenje in odnos do tematike.

Ustvarjalno pisanje

Standard A1: Dijak tvori preproste povedi o sebi in izmišljenih osebah (o tem, kje živijo in kaj delajo), o predmetih in njihovih lastnostih.

MS: Dijak tvori preproste povedi o osebah in predmetih ter njihovih lastnostih.

Standard A2: Dijak tvori kratka osebna sporočila, ki se nanašajo na njegove trenutne potrebe in okoliščine (družina, kje živi, šolanje). Napiše kratke življenjepise izmišljenih oseb in dnevniške zapise o vsakodnevnih dejavnostih in krajih. Sestavi uvod v zgodbo in njeno nadaljevanje s pomočjo slovarja in vnaprej pripravljenih povedi.

MS: Dijak tvori resnična in domišljajska sporočila o sebi, svojem prostem času, obveznostih in okolju, v katerem živi.

Standard B1: Dijak podrobno in v časovnem zaporedju opiše svoja doživetja in vsebine, ki ga zanimajo. Pri tem vključi čustva in odzive. Resnične oz. izmišljene dogodke poveže v zgodbo. S pomočjo slovarja in pripravljenih fraz oceni film oz. knjigo.

MS: Dijak opiše svoja doživetja in vsebine, ki ga zanimajo. Tvori resnične in izmišljene zgodbe ter ocene filmov in knjig. Do vsebine izraža osebni odnos.

Poročila in eseji

Standard A1: Ni opisnika.

Standard A2: Dijak tvori preprosta besedila o vsakdanjih vsebinah, ki ga zanimajo, pri čemer uporablja vsakdanje osnovno besedišče. Posreduje svoje mnenje in vtise o njemu znanih vsebinah (glasba, šport, moda, prehrana).

MS: Dijak tvori preprosta besedila o vsakdanjih vsebinah, ki ga zanimajo. Izraža tudi svoje mnenje in vtise.

Standard B1: Dijak tvori kompleksnejša besedila o aktualnih vsebinah, ki ga zanimajo, pri čemer v preprostem jeziku navede prednosti in slabosti ter utemelji svoje mnenje. Povzame zahtevnejša besedila in poroča o vsebinah z njemu znanega področja. Pripravi poročilo, pri čemer delno že uporablja strokovno terminologijo.

MS: Dijak povzema zahtevnejša besedila in v preprostem jeziku tvori poročila o aktualnih vsebinah, ki ga zanimajo. Pri tem izraža svoje mnenje in odnos do vsebine.

Standard B1+: Dijak napiše krajši literarni esej, v katerem opisuje, primerja in interpretira prebrano literarno delo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

V samostojno pisno izražanje učitelj uvaja dijake z vajami, pri katerih najprej odgovarjajo na pripravljena vprašanja, nato povzemajo besedila v obliki krajših obnov, pozneje pa nadaljujejo z ustvarjalnim pisanjem. Svoje misli in ideje se naučijo jasno in logično izražati in povezovati v smiselno celoto. Pri tem se naučijo pisati

besedila različnih besedilnih vrst (voščilo, povabilo, pismo, prošnja itd.) kot tudi krajše in daljše pisne sestavke o različnih tematikah, ki so obravnavane pri pouku. Sestavki so na začetni stopnji bolj vodeni, učitelj dijakom ponudi iztočnice (vsebino, besedišče, podvprašanja ipd.), kasneje pa dijaka spodbuja k samostojnosti in ustvarjalnosti.

Ob tem dijaka že od samega začetka učitelj navaja k temu, da spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.

SC (4.3.3.1) SC (1.1.1.1) SC (1.3.4.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak znanje pisnega izražanja izkazuje s pisanjem kratkih povzetkov besedil, ki jih lahko tudi sam dokonča. Besedila so najprej krajša (voščilo, povabilo, prošnja, zahvala ...), pozneje pa daljša z opisi oseb, dogodkov in doživetij. Opisi so najprej preprosti in vezani na vsebine in dogodke, ki jih dijak pozna in ga zanimajo, pozneje pa učitelj dijake spodbuja k ustvarjalnemu pisanju. Dijak mora biti pozoren na zgradbo besedila, besedišče in slog, vsebino ter na jezikovno pravilnost.

OPISNI KRITERIJI

Vrednotenje znanja mora biti sprotno, učitelj poda dijaku povratno informacijo in ovrednoti njegov napredek. Pri podajanju povratne informacije učitelj upošteva naslednje kriterije:

- » vsebino,
- » jezikovno pravilnost,
- » besedišče in slog,
- » zgradbo.

TVORBNE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

○: se s strategijami miselno pripravi na govorjenje in pisanje. Ob tem predvideva, kako se bodo prejemniki odzvali na ustno oziroma pisno sporočilo; **(Načrtovanje)**

○: vzdržuje sporazumevanje tudi v primeru, ko ne najde ustreznega izraza. Pri tem si pomaga s preprostimi besedami, opisnim izražanjem, kretnjami in preklapljanjem med jeziki; **(Nadomeščanje (kompenziranje))**

!: *če se zmoti, sam popravi svoje napake ter preverja pravilnost in ustreznost povedanega oziroma napisanega. ((Samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje)*

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Načrtovanje

Standard A1: Ni opisnika.

Standard A2: Dijak priključuje in vadi ustrezen niz fraz iz svojega besednjaka. Pri tem si pomaga s slovarjem in zapiski. Svoje sporočilo primerno oblikuje.

MS: S pomočjo slovarja in zapiskov se dijak pripravi na ustno in pisno sporočilo.

Standard B1: Dijak pri oblikovanju sporočila uporabi vse razpoložljive vire (slovar, zapiske, splet). Načrtuje, kaj bo odgovoril oziroma napisal v dani situaciji. Spodbuja sogovorca k povratni informaciji.

MS: Dijak primerno oblikuje sporočilo. Pri tem uporablja vse razpoložljive vire. Pozoren je na prejemnika.

Nadomeščanje (kompenziranje)

Standard A1: Dijak izrazi svoje potrebe s preprostimi besedami in vnaprej pripravljenimi frazami. Pomaga si tudi s kretnjami in gestikulacijo.

MS: S preprostimi besedami dijak izrazi svoje potrebe. Pri tem si pomaga z neverbalno komunikacijo.

Standard A2: V primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča in nepoznavanja jezikovnih struktur nadomesti izražanje s preprostim kratkim opisom. Večkrat se posluži tudi preklapljanja med jeziki. Uporablja slovar in druge vire.

MS: Dijak nadomesti izraze s preprostim kratkim opisom. Pomaga si z znanjem drugih jezikov.

Standard B1: Dijak uporabi besedišče podobno tistemu, s katerim se želi izraziti. Izogiba se težjim izrazom in kompleksnejši skladnji.

MS: Dijak se izogiba težjim izrazom in kompleksnejšim slovničnim strukturam.

(Samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje

Standard A1: Ni opisnika.

Standard A2: Prosi za potrditev, da je uporabljena oblika pravilna. Če se sporazumevanje prekine, začne na drugačen način. Popravi napake pri rabi osnovnih struktur in besedišča, če ga sogovornik na njih opozori.

MS: Prosi za potrditev, da je uporabljena oblika pravilna. V večini primerov popravi svoje napake pri rabi osnovnih struktur, ko je na njih opozorjen.

Standard B1: Popravi spodrsrljaje in napake, če se jih zaveda ali če so privedli do nesporazumov.

MS: Napake, ki se jih zaveda, večinoma uspešno popravi.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak med poukom spoznava različne tvorbné strategije, s katerimi se miselno pripravlja na ustno in pisno izražanje. Pri načrtovanju dijak razmišlja o tem, kaj bo povedal oziroma napisal in kako bo to oblikoval. Pri tem razvija radovednost, osebno prožnost, optimizem in ustvarjalnost. Učitelj spodbuja dijaka, da jasno izraža svoje misli ter z različnimi tehnikami (iskanje sinonimov, parafraziranje pomembnih vsebin, zamenjava in opis neznanih besed z znanimi itd.) obvlada in uravnava nepredvidene situacije (npr. v stresnih in socialnih situacijah) in jezikovne težave.

Dijaka s pomočjo podvprašanj, konteksta, dodatnega opisa in konkretne situacije učitelj spodbuja, da se (samo)nadzoruje in (samo)popravlja, ko spontano ali s pomočjo učitelja ugotovi, da se je zmotil ali naletel na problem.

SC (3.1.4.1) SC (3.1.2.1) SC (1.3.4.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Učitelj spodbuja dijaka, da pri načrtovanju pisnega ali ustnega sporočila samostojno uporablja slovar in druge vire. Pri ustnem ali pisnem izražanju ga spodbuja in navaja na to, da sam prepozna svoje napake in jih ustrezno popravi.

OPISNI KRITERIJI

Uporabo strategij načrtovanja, samonadzorovanja in samopopravljanja učitelj upošteva tudi pri vrednotenju znanja.

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Interakcija je proces aktivnega sodelovanja v komunikaciji z drugimi ljudmi. Zahteva sodelovanje najmanj dveh posameznikov v govorni ali pisni izmenjavi. Ko govorimo o govorni ali pisni izmenjavi, mislimo na ustni ali pisni pogovor, kjer udeleženci pogovora prevzemajo različne vloge. Poudariti velja, da interakcija ni le tvorjenje in sprejemanje izjav, ampak večplastna dejavnost, ki vključuje tudi fizične, vizualne, digitalne in družbene elemente.

V procesu interakcije se oblikuje in razvija tudi raziskovalno mišljenje, kjer dijak pri načrtovanju in reševanju izzivov s področja trajnostnega razvoja uporablja in povezuje znanje in metode različnih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ločimo tri vrste interakcijskih dejavnosti: govorna, pisna in spletna interakcija.

Govorna interakcija je proces, kjer se tvorbeni in sprejemniški procesi prekrivajo (poslušanje in hkratno načrtovanje odziva, domnevanje in interpretacija), diskurz pa je kumulativen (med interakcijo se udeleženci vedno bolj zblížujejo v svojih razumevanjih situacije, postopoma oblikujejo pričakovanja in se osredotočajo na relevantna vprašanja). Med dejavnosti govorne interakcije prištevamo pogovor, razpravljanje, debato, intervju, pogajanje, skupinsko načrtovanje, svetovanje, praktično sodelovanje s konkretnim ciljem.

Pisna interakcija je proces, kjer procesa sprejemanja in tvorjenja ostaneta ločena. Diskurz je tako kot pri ustni interakciji kumulativen. Dejavnosti pisne komunikacije vključujejo pisanje besedila in odzivanje nanj (dopisovanje, pisma, obvestila, sporočila, obrazci, pogodbe, preoblikovanje in izmenjavanje osnutkov, korekture, konference na daljavo ...).

Spletna interakcija je lahko del govorne ali pisne interakcije, vendar jo zaradi specifičnih lastnosti obravnavamo kot posebno interakcijsko dejavnost. Nanaša se na komunikacijo, ki poteka preko spleta (e-pošta, spletne klepetalnice, video klici, družbena omrežja, spletne skupnosti, forumi, pisanje in komentiranje blogov, aplikacije, interaktivne spletne strani, sodelovalna orodja, spletne storitve, izobraževalne platforme). Spletna komunikacija omogoča sodelovanje in povezovanje ter izmenjavo idej in informacij ne glede na fizično oddaljenost.

 (2.3.3.1)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

V procesu interakcije je za razvoj komunikacijskih veščin ključno spodbujanje k aktivnemu sodelovanju, odzivanju in izmenjavi mnenj ter razvoju jezikovnega znanja. Pri tem dijak prepoznava lastno doživljanje, svoje vedenje o drugih ter se zaveda raznolikosti v ožjem in širšem okolju. Glede na stopnjo znanja naj učitelj dijaka spodbuja k sodelovanju v parih ali v skupini, k igranju vlog, uporabi avtentičnih besedil, ki dijaku omogočijo spoznavanje jezika v avtentičnem kontekstu, k izražanju osebnih mnenj, postavljanju vprašanj. Uporaba različnih didaktičnih iger (npr. kvizi, ugibanje besed, pripovedovanje zgodb po sliki), dopisovanje z vrstniki iz drugih držav sta lahko pri vzpostavljanju interakcije pomembna dejavnika. Čas in prostor naj bosta namenjena tudi spodbujanju dijakove ustvarjalnosti (npr. različne zvrsti besedil, uporaba slenga, bloga ali vloga). Prav tako naj se učitelj poslužuje pohvale in pozitivne povratne informacije, ki sta za dijake velika spodbuda za aktivno sodelovanje v jezikovni interakciji.

Pri vseh interakcijskih dejavnostih pa se dijak učinkovito spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.

SC (3.3.1.2) SC (3.3.1.1) SC (3.1.4.2) SC (1.3.4.2)

GOVORNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

○: se menjuje v vlogi govorca in poslušalca z enim ali več sogovorci, da se (z medsebojnim posredovanjem in usklajevanjem) vzpostavi in ustvari pogovor, ki je prijateljski, neformalen. Tako krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega; **(Družabni pogovor in neformalno razpravljanje)**

SC (3.3.4.1)

○: se vključuje v različne oblike formalnega razpravljanja (sestanki, debate), sodeluje v intervjuju; **(Formalno razpravljanje (debata) in sodelovanje v intervjuju)**

○: se sporazumeva s sogovorci z namenom, da v sodelovanju z njimi doseže cilj, pridobi določeno dobrino ali storitev. Ob tem razvija spretnosti aktivnega poslušanja in asertivne komunikacije. **(Ciljno usmerjeno sodelovanje, pridobivanje dobrin in storitev)**

SC (1.2.2.2 | 3.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Družabni pogovor in neformalno razpravljanje

Standard A1: Dijak se predstavi in uporablja osnovne pozdrave ob prihodu in slovesu. Sogovorca povpraša po počutju in se ustrezno odzove. Razume vsakdanje fraze, povezane z zadovoljevanjem konkretnih potreb, če sogovorec govori jasno in počasi ter po potrebi večkrat ponovi povedano. Pove, kaj mu je všeč in kaj ne.

MS: Dijak se predstavi in uporablja osnovne pozdrave ob prihodu in slovesu. Sogovorca vpraša po počutju in se ustrezno odzove. Razume vsakdanje fraze, povezane z zadovoljevanjem konkretnih potreb, če sogovorec govori jasno in počasi, ter po potrebi večkrat ponovi povedano.

Standard A2: Pri krajših družbenih izmenjavah prepozna vsebino pogovora in na splošno razume jasno govorjenje v standardnem jeziku o znanih vsebinah, če lahko občasno prosi za ponovitev ali prebesedenje. V vsakdanjih situacijah lahko sodeluje v krajših pogovorih o vsebinah, ki so mu blizu. Izrazi povabila, predloge, opravičila, zahvale in se nanje odzove. Daje predloge za aktivnosti ali se nanje odziva. Preprosto izrazi, kako se počuti.

MS: V vsakdanjih situacijah lahko sodeluje v zelo kratkih pogovorih o vsebinah, ki so mu blizu. Izrazi povabila, predloge, opravičila, zahvale in se nanje odzove. Daje predloge za aktivnosti ali se nanje odzove. Izrazi, kako se počuti. Na preprost način izrazi strinjanje ali nestrinjanje s sogovorcem.

Standard B1: Sledi lahko pogovoru o splošnih znanih vsebinah, če je govor razločen in se govorci izogibajo idiomatskemu jeziku. Lahko vzdržuje pogovor, čeprav mu je včasih težko slediti, ko skuša izraziti točno tisto, kar želi. Izrazi širšo paleto čustev (presenečenje, žalost, srečo ipd.) in se odziva nanje. Izrazi svoje misli o abstraktnih ali kulturnih vsebinah, kot so filmi, knjige, koncerti. Na kratko komentira stališča drugih ali razloži vzrok ter pojasni posledico. Vljudno izrazi svoje prepričanje, strinjanje in nestrinjanje. V razpravah o praktičnih vprašanjih (kam iti, kaj izbrati, kako ravnati) primerja, presoja in vrednoti različne možnosti.

MS: Na splošno lahko sledi glavnim točkam pogovora s prijatelji, če je govor standarden in razločen. V razpravljanju o vsebinah, ki ga zanimajo, izrazi mnenje, po mnenju vpraša in se nanj odzove. V razpravah o praktičnih vprašanjih predstavi svoje mnenje in povzame mnenja drugih. Izrazi svoje misli o kulturnih vsebinah, kot so filmi, knjige, koncerti. Vljudno izrazi svoje prepričanje, strinjanje in nestrinjanje.

Formalno razpravljanje (debata) in sodelovanje v intervjuju

Standard A1: (velja za sodelovanje v intervjuju, za formalno razpravljanje ni opisnika) Če spraševalec govori zelo počasi in razločno, v preprostem jeziku, odgovori na preprosta neposredna vprašanja o sebi, o svoji družini in sošolcih, o tem, kaj (rad) počne ipd. Odziva se na preproste izjave.

MS: Če spraševalec govori zelo počasi in razločno, v preprostem jeziku, odgovori na preprosta neposredna vprašanja o sebi.

Standard A2: Na splošno lahko sledi formalnim razpravam, ki se nanašajo na znano področje in v katerih udeleženci govorijo počasi in razločno. Če se mu pri oblikovanju pogovora pomaga, lahko izmenjuje relevantne informacije in na kratko pove svoje mnenje o praktičnih vprašanjih. V intervjuju odgovori na preprosta vprašanja in posreduje misli o znanih vsebinah, če lahko občasno prosi za pojasnila in ima pomoč pri izražanju.

MS: Kadar je v formalni razpravi neposredno nagovorjen, pove, kaj misli o določenih vprašanjih, a pri tem občasno potrebuje pomoč sogovornikov. Odgovori na preprosta vprašanja in se odzove na preproste izjave.

Standard B1: Sledi lahko večini povedanega o tem, kar se nanaša na njegovo področje, in se spontano vključi v debato, v kateri jasno pove svoje stališče. Pri tem včasih potrebuje pomoč in dodatna pojasnila sogovorcev. Sodeluje lahko v vsakdanjih formalnih razpravah o znanih vsebinah, če govorci govorijo v standardnem jeziku, razločno in če gre za izmenjavo stvarnih informacij, sprejemanje navodil ali reševanje praktičnih težav. V intervjuju posreduje potrebne konkretne informacije, vendar pri tem ni povsem natančen. Lahko izvede vnaprej pripravljen intervju, preverja in potrjuje informacije, včasih prosi sogovorca, naj ponovi, če odgovarja hitro ali dolgo.

MS: Izrazi svoje stališče, vendar ima težave pri aktivnem vključevanju v razpravo. V omejenem obsegu prevzame pobudo in izvede vnaprej pripravljen intervju, vendar je pri interakciji v veliki meri odvisen od spraševalca.

Ciljno usmerjeno sodelovanje, pridobivanje dobrin in storitev

Standard A1: Kadar je nagovorjen skrbno in počasi, razume vprašanja in navodila, lahko sledi kratkim in preprostim napotkom. Prosi za stvari in jih posreduje drugim. Uporablja številke, preproste časovne in količinske izraze, s katerimi izrazi cene in čas.

MS: Kadar je nagovorjen skrbno in zelo počasi, razume vprašanja in lahko sledi kratkim in zelo preprostim napotkom. Prosi za stvari in jih posreduje drugim. Uporablja številke, preproste časovne in količinske izraze, s katerimi izrazi cene in čas, pri čemer mu sogovorec po potrebi pomaga.

Standard A2: Brez večjega truda se sporazumeva ob preprostih in rutinskih opravilih, pogovarja se o tem, kaj je potrebno storiti, daje predloge in se nanje tudi odziva. Če česa ne razume, v preprostem jeziku sogovorca prosi za ponovitev. Znajde se v vsakdanjih situacijah in pridobi vse potrebne informacije, če so enostavne in ne preveč strokovne. Daje preproste napotke in navodila ali se ravna po njih.

MS: S pomočjo sogovorca se sporazumeva ob preprostih in rutinskih opravilih, dobi preproste informacije in se pogovarja o naslednjih korakih. Opravi preproste transakcije v trgovinah, bankah, restavracijah in na poštah. Izrazi svoje želje, namere in potrebe ter vpraša za ceno.

Standard B1: Precej samozavestno izmenjuje, preverja in potrjuje pridobljene stvarne informacije s svojega interesnega področja. Razume in posreduje podrobna navodila, kako nekaj narediti. Znajde se v večini transakcij (npr. med načrtovanjem potovanja ali bivanjem v tujini), tudi v manj vsakdanjih situacijah, ko se mora na primer pritožiti. Pojasni vzroke za težavo in se pogovarja o različnih možnostih za nadaljnje korake. Komentira želje, namere, stališča in mnenja drugih.

MS: Poišče nezapletene stvarne informacije, prosi za podrobnejše informacije in napotke in se ravna po njih. Znajde se v večini vsakdanjih situacij; če so manj običajne, mu mora pri sporazumevanju pomagati sogovorec. Razumljivo predstavlja svoja mnenja in jih na kratko pojasni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Da bi dijak razvijal komunikacijske zmožnosti (se spontano in pravilno sporazumeval v raznolikih govornih položajih), mora v procesu učenja aktivno sodelovati, se odzivati, izmenjavati informacije in mnenja. Za doseganje tega cilja ima učitelj na voljo številne vaje in dejavnosti, ki pa morajo biti smiselne in uporabne: npr. intervju – postavljanje vprašanj in oblikovanje odgovorov, igra vlog v konkretnih situacijah (restavracija, trgovina, železniška postaja), pogovor in razprava o dogodkih in stvareh, skupinsko reševanje problemov. Učitelj mora te dejavnosti pripraviti in izvajati tako, da je zagotovljeno varno, odprto in vzpodbudno učno okolje, v katerem lahko dijaki izražajo in udeležujejo svoje ideje. Učitelj poskrbi, da se v proces v največji možni meri vključijo vsi dijaki. Prav tako naj dejavnosti spodbujajo ustvarjalnost in kritično mišljenje.

Učitelj dijaka navaja na pozorno poslušanje sogovornika, ki je temelj dobre komunikacije, na jasno izražanje lastnih misli in stališč ter na obvladovanje morebitnih nepredvidenih situacij ali jezikovnih težav z različnimi tehnikami (uporaba sinonimov, parafraziranje, pojasnjevanje ali opis neznanih besed ipd.). Učitelj naj se zaveda, da je razvijanje komunikacijskih veščin postopen proces, v katerem pomembno vlogo igrata spodbudno okolje, v katerem dijaka ni strah delati napake, in pozitivna povratna informacija.

SC (1.3.4.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje oziroma zmožnosti s področja interakcije izkazuje s simulacijo pogovora o različnih vsebinah in situacijah, kjer je potrebna izmenjava informacij, pridobivanje dobrin in storitev (npr. družabni (neformalni) pogovor o hobijih, potovanju, filmu, športni prireditvi, pri zdravniku, v trgovini, na recepciji, organizacija ali načrtovanje dogodka ...). Pogovor lahko opravi s sošolcem ali v skupini sošolcev; s pomočjo kartic, listkov z navodili. Pogovor poteka v živo, lahko pa je posnet (najbolje kot videoposnetek). Dijak pripravi in izvede intervju, prav tako v paru s sošolcem ali sošolci, lahko tudi z učiteljem. V sodelovanju z učiteljem dijaki pripravijo debato, v kateri poteka izmenjava mnenj.

OPISNI KRITERIJI

1. Sodelovanje v govorni interakciji: dijak si s sogovornikom brez predhodne priprave izmenjuje informacije o znanih (strokovnih) vsebinah in interesnih področjih. Ustrezno se odziva na sogovornikova vprašanja, pobude ipd.
2. Razumljivost in tekočnost govora: izraža se razumljivo s krajšimi izjavami. Govor je precej tekoč (nastajajo le krajši premori, naravno omahovanje). Intonacija, izgovorjava in naglas so ustrezni. Sporočilnost je jasna.
3. Besedišče in jezik: uporablja naučene fraze, ustrezno besedišče ter jezikovne strukture. Izražanje je jezikovno pravilno, občasne napake se pojavijo pri rabi zahtevnejših jezikovnih struktur.

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

○: se sporazumeva tako, da izmenjuje pisna sporočila v različnih kontekstih in za različne namene;

(Dopisovanje)

○: sprejema, tvori in se pisno odziva na pisna besedila, kot so obvestila, sporočila in različni obrazci.

(Obvestila, sporočila in obrazci)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Dopisovanje

Standard A1: Napiše preprosto razglednico ali kratko osebno pismo, ki vključuje osnovne elemente pozdravljanja ter osnovne informacije (kdo piše, kje je, kaj počne, kako se ima).

MS: Napiše zelo preprosto razglednico z najbolj osnovnimi informacijami (pozdrav, kdo piše, kje je). Pri tem si lahko pomaga s slovarjem.

Standard A2: Napiše osebno pismo, kjer bolj podrobno opisuje doživetja, občutke in dogodke, odgovarja na vprašanja druge osebe. Zapiše krajše voščilo in vabilo ter se nanju odzove. Izrazi tudi opravičilo ali zahvalo.

MS: Napiše preprosto osebno pismo, kjer se na kratek in enostaven način odziva na vprašanja druge osebe in preprosto opiše, kaj počne.

Standard B1: Napiše daljše pismo, v katerem sporoča novice, izraža čustva in misli o abstraktnih ali kulturnih vsebinah ter se odziva na novice in poglede dopisovalca. Podrobno opiše ali pripoveduje o osebnih izkušnjah, dogodkih in dejavnostih ter utemeljuje svoja mnenja ali stališča.

MS: Napiše srednje dolgo pismo s preprostimi opisi doživetij, občutkov in dogodkov. Svoje mnenje, čustva in stališča izraža na enostaven način.

Obvestila, sporočila in obrazci

Standard A1: Izpolni preprost obrazec z osnovnimi osebnimi informacijami (ime, narodnost, naslov, starost, datum rojstva, telefonska številka).

MS: Izpolni zelo preprost obrazec z najbolj osnovnimi informacijami, kot so ime, starost, telefonska številka.

Standard A2: Izpolni obrazce, ki zahtevajo poleg osnovnih informacij še dodatne, nekoliko podrobnejše podatke, kot so poklic in interesne dejavnosti. Sprejema in zapiše obvestila in sporočila, ki vključujejo podrobnejše informacije o znanih vsebinah.

MS: Izpolni preproste obrazce, zapiše preprosta ter kratka obvestila in sporočila o znanih vsebinah.

Standard B1: Zapiše, sprejema in izmenjuje formalna in neformalna sporočila (prošnje, pritožbe, vabila), v katerih o nečem podrobneje poizveduje oziroma pojasnjuje.

MS: Napiše preprosto prošnjo, pritožbo ali vabilo v skladu z znanimi sporazumevalnimi vsebinami.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri pisni interakciji dijak sprejema, tvori in se odziva na pisna besedila (formalna in neformalna). Pri interakciji se lahko, odvisno od dijakove stopnje znanja jezika, učitelj poslužuje različnih pisnih besedil, kot so npr. pisma, razglednice, voščila, prošnje in zahvale, obvestila, oglasi, urniki, blogi, forumi. Ob besedilih učitelj dijaka spodbuja k odzivanju na pisna sporočila (npr. odgovor na pismo, prošnjo, voščilo, vabilo), k opisovanju in povzemanju, pisanju besedil o znanih vsebinah in na višji ravni tudi k pisanju eseja na podlagi umetniškega literarnega dela.

Pri formalni pisni interakciji je pomembno, da se dijak seznani s frazami in jezikom, ki je značilen za specifične situacije ter strukturo besedila za različne vrste pisne interakcije.

 (1.1.2.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje svoje znanje s pisanjem različnih oblik besedilnih vrst, kot so razglednica, pismo, sporočilo, obvestilo, voščilo, vabilo, prošnja, zahvala, pritožba in obrazec, ter z uporabo interaktivnih vsebin.

OPISNI KRITERIJI

Sodelovanje v pisni interakciji: dijak se pisno odziva in izmenjuje informacije prek formalnega in neformalnega dopisovanja ter sporočil o znanih sporazumevalnih vsebinah.

Besedišče in jezik: uporablja besedišče in jezikovne strukture, ki so v skladu z vrsto besedila in namenom pisanja. Dijak je pozoren na slog, kontekst, konsistentnost in stopnjo formalnosti. Uporablja ustrezne fraze, idiome, sinonime ...

SPLETNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: se sporazumeva z uporabo različnih digitalnih tehnologij: prejema in pošilja elektronska sporočila, izraža svoja mnenja v forumih, klepetalnicah in ustvarja ter objavlja vsebine na blogih in v vlogih. Sodeluje in se odziva pri videoklicih ali pisnih in slušnih sporočilih. Uporablja različne interaktivne spletne vsebine (kvizi, ankete). Dela s spletnimi dokumenti. Spletna interakcija vključuje govorno in pisno interakcijo. **(Digitalne vsebine)**

SC (4.2.1.1 | 4.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Digitalne vsebine

Standard A1: Dijak razume vsebino zelo kratkih in preprostih elektronskih sporočil, jih zapiše ali posname. Napiše zelo kratko elektronsko sporočilo (pozdrav, kratka vprašanja in odgovori), izpolni preproste spletne obrazce z osnovnimi informacijami (ime, narodnost, naslov, starost, datum rojstva, telefonska številka). Uporablja enostavne interaktivne vsebine.

MS: Dijak razume vsebino zelo kratkega in preprostega elektronskega sporočila, ga zapiše ali pove. Izpolni preproste spletne obrazce z najbolj osnovnimi informacijami (ime, priimek, naslov, e-naslov). Uporablja zelo enostavne interaktivne vsebine.

Standard A2: Zapiše ali posname glasovno elektronsko sporočilo oziroma e-pošto, povezano z vsakdanjimi situacijami in znanimi vsebinami. Izpolni spletne obrazce, ki zahtevajo poleg osnovnih informacij še dodatne, nekoliko podrobnejše podatke, kot so poklic in interesne dejavnosti. Sprejema in zapisuje obvestila in sporočila, ki vključujejo podrobnejše informacije o znanih sporazumevalnih vsebinah ali za neposredne potrebe. Zapiše preprosto objavo na spletu, izrazi preprost spletni komentar. Razume vsebino enostavnejših spletnih storitev (rezervacije, nakupovanje) in jih uporablja. Posname preprost vlog. Uporablja različne interaktivne vsebine.

MS: Zapiše ali glasovno posname kratko in preprosto elektronsko sporočilo ali pošto, povezano z osnovnimi vsakdanjimi situacijami in znanimi sporazumevalnimi vsebinami. Razume vsebino krajših pisnih ali glasovnih sporočil in obvestil ter se nanje odziva. Uporablja preprostejše interaktivne vsebine.

Standard B1: Vsebinsko razume, zapiše ali posname podrobnejša in daljša elektronska sporočila, e-pošto ter spletni dnevnik, ki vključujejo razlago, lahko tudi prošnjo, zahvalo ali pritožbo. Sodeluje v spletnem klepetu ali na forumih z znano vsebino. Razume in se pisno ali govorno odziva na kompleksnejša spletna obvestila. Izpolnjuje spletne obrazce, ki zahtevajo več podrobnosti in dodatnih informacij. Uporablja zapletenejše interaktivne vsebine. Poišče informacije in pridobiva nova znanja na enostavnejših spletnih izobraževanjih.

MS: Vsebinsko razume, zapiše ali posname srednje dolga elektronska sporočila, e-pošto ali spletni dnevnik o znanih vsebinah ali jasnih in konkretnih vsakdanjih situacijah. Pri razumevanju in odzivanju na kompleksnejša spletna obvestila si lahko pomaga s slikovnim gradivom in slovarjem. Razume vsebino enostavnejših spletnih storitev (rezervacije, nakupovanje) in jih uporablja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Priporočila so v večini enaka kot pri pisni in govorni interakciji, le da spletna interakcija poteka znotraj virtualnega okolja ter na različnih družbenih omrežjih in spletnih platformah. Ob tem se je potrebno zavedati, da spletna interakcija poteka prek naprav, zato lahko znotraj interakcije prihaja do tehničnih ali komunikacijskih nesporazumov. Učitelj naj dijaka seznani s strategijami, ki omogočajo uspešno spletno sporazumevanje (npr. preverjanje, ali je bilo sporočilo pravilno razumljeno).

Spletna interakcija (govorna in pisna) je v vsakdanjem življenju zelo pogosta in uporabna, zato naj učitelj dijaka spodbuja k uporabi različnih spletnih orodij, omrežij, platform in aplikacij (npr. e-pošta, forumi, blogi, družbena omrežja, klepetalnice, videokonference, vlogi, pisna in glasovna sporočila, spletni obrazci, interaktivne vsebine, sodelovalna orodja, e-trgovina in spletne storitve (tečaji, izobraževanja)).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje svoje znanje s pisanjem različnih besedilnih vrst (kot so pismo, sporočilo, obvestilo, voščilo, vabilo, prošnja, zahvala, pritožba in obrazec), ki jih prilagodi značilnostim sporazumevanja v spletnem okolju.

OPISNI KRITERIJI

Sodelovanje v spletni interakciji: dijak se govorno in pisno odziva ter izmenjuje informacije prek formalnih in neformalnih oblik pogovora in dopisovanja o znanih sporazumevalnih vsebinah.

Besedišče in jezik: uporablja besedišče in jezikovne strukture, ki so v skladu z namenom govorne in pisne komunikacije. Dijak je pozoren na slog, kontekst, konsistentnost ter stopnjo formalnosti. Uporablja ustrezne fraze, idiome, sinonime ...

INTERAKCIJSKE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

○: uporablja preproste interakcijske strategije, sprejemniške in tvorbne: z uporabo preprostih tehnik in strategij začne, vzdržuje ali konča kratek pogovor v živo, pri čemer prosi za pojasnilo, če je to potrebno; **(Prevzemanje vloge govorca in prošnja za pojasnilo)**

○: po potrebi poseže v razpravo o znani tematiki, prevzame vlogo govorca, se naveže na že povedano, povzame bistvo dotedanje razprave in povabi druge k razpravljanju. **(Sodelovanje)**

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Prevzemanje vloge govorca in prošnja za pojasnilo

Standard A1: S preprosto besedo ali kretnjo izrazi, da ne razume pogovora.

MS: Preprosto izrazi, da nečesa ne razume.

Standard A2: Z uporabo preprostih tehnik začne, vzdržuje in konča kratek pogovor. Nakaže, da ni razumel, in prosi, naj mu besedo ali del stavka ponovijo.

MS: Začne, vzdržuje in konča zelo preprost pogovor. Nakaže, da sogovornika ni razumel.

Standard B1: Poseže v pogovor o znani tematiki in prevzame vlogo govorca. Druge udeležence v pogovoru zaprosi za dodatne podrobnosti in pojasnila, da pogovor lahko teče dalje.

MS: Začne, vzdržuje in konča preprost pogovor o vsakdanjih vsebinah, ki ga zanimajo. Prosi sogovorca, naj pojasni ali podrobneje razloži pravkar povedano.

Sodelovanje

Standard A1: Ni opisnika.

MS: Ni opisnika.

Standard A2: Pokaže, da razume in sledi pogovoru.

MS: Pokaže, da razume.

Standard B1: Povzame bistvene točke pogovora ali razprave in tako pomaga usmeriti pozornost k bistvu. Z uporabo osnovnega repertoarja jezikovnih sredstev in strategij prispeva k vzdrževanju pogovora.

MS: Ponovi del povedanega, da se prepriča, da je razumevanje obojestransko. K pogovoru povabi tudi druge.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak med poukom preko vaj in dejavnosti, ki jih pripravi učitelj, spozna različne interakcijske strategije, s katerimi se pripravlja na sodelovanje in prevzemanje pobude v pogovoru ter morebitno nerazumevanje ali nesporazume, ki jih bo reševal s prošnjo za pojasnilo. Dijaka sprva učitelj spodbuja, da posnema predlagane sporazumevalne vzorce in posega v pogovor z naučenimi izrazi, kasneje pa pri tem lahko postaja vedno bolj samostojen in ustvarjalen.

Učitelj v razredu pomaga sooblikovati sprejemajoče in varno okolje, v katerem se dijaki radi preizkušajo v različnih govornih vlogah in tako izpopolnjujejo svoje veščine komuniciranja.

Učitelj spodbuja razvojno miselno naravnost, radovednost in optimizem.

SC (3.1.4.1) SC (1.3.4.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje s področja interakcijskih strategij izkazuje s simulacijo pogovora o različnih sporazumevalnih vsebinah in v različnih situacijah, kjer je potrebno sodelovanje s sogovorci. Pogovor lahko opravi s sošolcem ali v skupini sošolcev. V sodelovanju z učiteljem dijaki pripravijo debato, v kateri poteka izmenjava mnenj.

OPISNI KRITERIJI

Pri interakcijskih strategijah gre za to, kako dobro se dijak znajde v govorni situaciji, kako jo vodi in usmerja, kako rešuje morebitne zaplete, ki nastanejo zaradi nerazumevanja (ali napačnega razumevanja). Dijak pogovor začne, vzdržuje in konča, ustrezno se odziva na izjave sogovorcev in jih po potrebi povzame. Če pride do komunikacijskega šuma, ga dijak odpravi in nato nadaljuje. Dijak se navaja na samozavestno in tvorno sodelovanje v pogovoru ne glede na njegov nabor jezikovnih sredstev.

POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri posredovanju dijak oblikuje in prenaša pomen pisnega oziroma ustnega sporočila. To posredovanje je lahko v okviru enega jezika ali iz enega jezika v drugega. S pomočjo jezika, ki ima tu ključno vlogo, oblikujemo pogoje za sporazumevanje in učenje ter sodelovanje v različnih kontekstih. Učitelj dijake spodbuja k oblikovanju in razumevanju ter prenašanju novih informacij v ustrezni obliki.

Ker pa jezik ni vedno edini razlog, da se ljudje med seboj težko razumejo, gre pri posredovanju tudi za ustvarjanje skupnega prostora med sogovorci iz različnih jezikovnih in kulturnih okolij, za razumevanje »drugačnosti«, prepoznavanje podobnosti in razlik, kar omogoča sporazumevanje. Posebej je to izrazito pri posredovanju, ko mora dijak razumeti in upoštevati socialne, kulturne in družbene podobnosti in razlike. Z zavedanjem, razumevanjem in spoštovanjem kulturnih razlik dijak lažje obvladuje nesporazume pri sporazumevanju. Dijak spozna, da imajo različne kulture različne norme, navade, običaje, vedenjske vzorce. Za uspešno sporazumevanje med kulturno različnimi sogovorci je pomembno spoznavanje in razvijanje omenjenih področij ter njihovo upoštevanje pri sporazumevanju.

Dijak si lahko pomaga s pozitivnim jezikovnim prenosom (znanje enega jezika pomaga pri učenju drugega jezika), paziti pa mora na negativni jezikovni prenos (interferenca, znanje enega jezika povzroča napake v drugem). Pri sporazumevanju lahko dijak meje med jeziki presega in uporablja različne jezike za posredovanje sporočila. Pri tem se prilagaja tudi družbeni in sporazumevalni situaciji. Dijaku je treba predstaviti, kako se jeziki med seboj prepletajo in povezujejo. Znanje enega jezika lahko dijaku pomaga pri učenju drugih jezikov.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ko učitelj ali dijak posreduje svoje ideje in zamisli, se predvsem posveti bralcu oziroma poslušalcu, ki mu posreduje sporočilo. Pozoren je na izražanje in družbeno vlogo. Oseba, ki posreduje sporočilo, mora imeti občutek za stališča in čustveno stanje sprejemnika. Posredovanje je tudi ustvarjanje pogojev za sporazumevanje in sodelovanje, saj se v procesu posredovanja govorec sooča z občutljivimi in napetimi situacijami.

Obstajajo tri načini posredovanja, ki so medsebojno povezani in soodvisni, zato mora učitelj pri določanju opisnikov kombinirati vse tri načine.

- » **Posredovanje besedila:** prenos vsebine besedila drugi osebi, ki zaradi jezikovnih, kulturnih, semantičnih in tehničnih ovir do njega pogosto nima dostopa. Ta način vključuje tudi posredovanje besedila zase (izdelava zapiskov) ali odzive na ustvarjalna in leposlovna besedila.
- » **Posredovanje konceptov:** omogočanje dostopa do znanja in konceptov drugim, zlasti če do njih ne morejo sami neposredno dostopati. V šolskem prostoru je to poučevanje, mentorstvo, tutorstvo, usposabljanje in sodelovalno učenje. Posredovanje konceptov vključuje tvorjenje ter izmenjevanje informacij.
- » **Posredovanje pri sporazumevanju:** spodbujanje in usmerjanje sporazumevanja med dijaki, med katerimi so lahko osebne, sociokulturne, sociolingvistične ali intelektualne razlike. Te spretnosti so pomembne pri poučevanju in v vsakodnevni interakciji. Posredovanje pri sporazumevanju zajema samo opisnike za govorne dejavnosti sporazumevanja.

Za uspešno medsebojno razumevanje je pomembno, da se dijakeve izkušnje z jezikom v različnih kulturnih kontekstih širijo. Tako jezikov in kultur v miselni predstavi ne ločuje več kot nečesa samostojnega, temveč gradi sporazumevalno zmožnost na podlagi celotnega znanja in izkušenj z jezikom in se zaveda, da se jeziki med seboj povezujejo in medsebojno sodelujejo. Zato cilj ni uravnoteženo obvladovanje različnih jezikov, ampak sposobnost in pripravljenost prilagajati znanje družbeni in sporazumevalni situaciji. Meje med jeziki je mogoče presegati in namensko uporabljati različne jezike za posredovanje sporočila.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Da je dijak lahko uspešen pri oblikovanju in prenašanju pomena pisnega ali ustnega sporočila, mora predhodno imeti izkušnje in dobro obvladati dejavnosti sprejemanja in tvorjenja sporočila. Zato je zelo pomembno, da pri pouku najprej razvija spretnosti bralnega in slušnega razumevanja, pri tem predvsem iskanje ključnih informacij, pomembnih podatkov, nato pa tudi dejavnosti tvorjenja, kjer dijak uspešno tvori smiselna, jezikovno ustrezna krajša ali daljša pisna in ustna sporočila. Poleg tega je pomembno, da se dijak nauči jasno izražati svoje misli, prisluhniti sogovorniku in ga razumeti, z različnimi tehnikami obvladati nepredvidene situacije in jezikovne težave. Vloga učitelja je zelo pomembna, saj v razredu spodbuja sprejemanje in razumevanje »drugačnosti« med sogovorniki iz različnih jezikovnih in kulturnih okolij, dijaku predstavi podobnosti in razlike v jezikih in kulturah, saj je upoštevanje socialnih, kulturnih in družbenih razlik ključnega pomena za uspešno sporazumevanje.

SC (1.1.5.1) SC (1.2.1.1)

POSREDOVANJE BESEDILA

CILJI

Dijak:

○: pomembne informacije iz besedila oz. sporočila posreduje nekomu drugemu; **(Prenašanje informacij in pojasnjevanje podatkov)**

○: oblikuje zapiske ter informacije in sporočila iz izvirnega besedila prenese v bolj zgoščeni obliki v drugo besedilo; **(Obdelava besedila in pisanje zapiskov)**

○: ustno in pisno prevaja besedila in posreduje informacije; **(Prevajanje pisnega besedila)**

I: analizira in kritično presoja ustvarjalna besedila: opiše like, povzema vsebino, jo razlaga in analizira ter vrednoti. **(Izražanje osebnega odziva na ustvarjalna besedila ter analiziranje in kritika ustvarjalnih besedil)**

SC (1.1.4.1 | 1.3.3.1 | 1.3.4.1 | 1.3.4.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Prenašanje informacij in pojasnjevanje podatkov

Standard A1: Dijak posreduje preproste informacije o kraju in času ter informacije o vsebinah, ki ga zadevajo, če so izražene jasno in počasi.

MS: Dijak posreduje informacije o znanih vsebinah, če so izražene jasno in počasi.

Standard A2: Dijak posreduje bistvo kratkih, jasnih in preprostih sporočil, navodil in objav, če so izražena počasi in se nanašajo na konkretne znane vsebine ter so tvorjena v preprostem vsakdanjem jeziku. Navede informacije iz besedil o vsakdanjih vsebinah, ki ga trenutno zadevajo. Interpretira preproste slikovne prikaze o znanih vsebinah (vremensko karto, potek dogodkov).

MS: Dijak prenese ključne točke kratkih preprostih sporočil o vsebinah, ki ga zanimajo in so posredovana v jasnem in preprostem jeziku. Interpretira preproste slikovne prikaze.

Standard B1: Dijak posreduje vsebino javnih objav, napotkov in navodil ter informativnih besedil, kot so brošure, prospekti, pisma in elektronska sporočila. Posreduje bistvo zahtevnejših poročil o splošnih vsebinah in o vsebinah, ki so povezane z njegovimi interesnimi področji. Pisno posreduje specifične informacije iz preprostega posnetega besedila. Dijak izlušči podrobne informacije iz diagramov o vsebinah, ki ga zanimajo. S preprostimi stavki posreduje glavna dejstva o znanih vsebinah, ki so prikazana slikovno. Pri interpretaciji si pomaga s slovarjem.

MS: Dijak posreduje vsebino informativnih besedil o splošnih vsebinah in o vsebinah, ki ga zanimajo. Posreduje glavna dejstva, ki so prikazana slikovno (diagrami).

Obdelava besedila in pisanje zapiskov

Standard A1: Dijak v preprostih stavkih ustno ali pisno povzame glavne točke enostavnih in kratkih besedil o znanih in vsakdanjih vsebinah. Posreduje preproste informacije in obvestila.

MS: Dijak ustno ali pisno povzame glavne točke preprostih in kratkih besedil o znanih vsebinah. Posreduje preproste informacije in obvestila. Zaradi omejenega besedišča si pomaga tudi z gestikulacijo ali besedami iz drugih jezikov, v pisni obliki pa tudi s slovarjem.

Standard A2: Dijak v obliki točk povzame najpomembnejše informacije iz kratkih in enostavnih besedil, napisanih v preprostem vsakdanjem jeziku, ali iz ustnega sporočila o znanih vsebinah, če je govor počasen in jasen, besedila pa dobro strukturirana. Pri tem dela preproste zapiske, če ima dovolj časa za zapisovanje, in oblikuje/tvori morebitna dodatna vprašanja.

MS: Dijak povzame glavne točke iz krajših, enostavnih, dobro strukturiranih besedil o vsebinah, ki ga zanimajo. Zaradi omejenega besedišča ima včasih težave z izražanjem. Besedila, ki so posredovana ustno (oddaje, videoposnetki), lahko večkrat posluša ali pogleda. Pri tem dela preproste zapiske, če ima dovolj časa za zapisovanje, in oblikuje/tvori morebitna dodatna vprašanja.

Standard B1: Dijak pisno ali ustno povzame glavne točke iz zahtevnejših, daljših besedil o vsebinah, ki ga zanimajo in so aktualne, če je govor razločen in jasen oziroma če je besedilo napisano v preprostem jeziku. Povzame zgodbo in potek dogodkov v filmu, predstavi ali knjigi. Prav tako povzame krajšo pripoved, opis, članek, govor, intervju in odgovori na dodatna vprašanja o podrobnostih. Naredi natančne zapiske o stvareh, ki se mu zdijo pomembne.

MS: Dijak pisno ali ustno na kratko povzame glavne točke iz enostavnih, daljših besedil, napisanih v preprostem jeziku, če je vsebina povezana z njegovimi interesnimi področji in lahko preveri pomen določenih izrazov. Pri besedilu, ki je posredovano ustno, pa je pomembno, da je govor razločen in jasen. Naredi zapiske o stvareh, ki se mu zdijo pomembne, če ima dovolj časa za zapisovanje.

Prevajanje pisnega besedila

Standard A1: Dijak ustno ali pisno preprosto in približno prevede krajša, preprosta in vsakdanja sporočila (obvestila, plakati, krajša pisma, elektronska sporočila ipd.) in druga besedila (krajše pripovedi, zgodbe, dialogi, opisi ipd.) o znanih in vsakdanjih vsebinah. Pri tem povzame bistvo besedila. Prevod je razumljiv kljub manjšim napakam.

MS: Dijak ustno in pisno prevede preproste vsakdanje besede, fraze in stavke, ki se nanašajo na njemu znane vsebine. Pri tem si lahko pomaga s slovarjem, vendar morda ne izbere vedno ustreznega pomena.

Standard A2: Dijak ustno ali pisno prevede preprosta, jasna in dobro strukturirana besedila, ki so napisana v nezapletenem jeziku, pri čemer mu je vsebina znana in je z njegovega interesnega področja. Pri izražanju ima zaradi omejenega besedišča včasih težave, pri prevodu pa bolj ali manj sledi strukturi izvirnika. Kljub morebitnim napakam je prevod razumljiv.

MS: Dijak ustno ali pisno prevede krajša, preprosta besedila, napisana v nezapletenem jeziku, o znanih vsebinah s svojega interesnega področja. Pri tem lahko v slovarju poišče morebitne neznane besede. Kljub napakam je prevod razumljiv.

Standard B1: Dijak ustno ali pisno prevede zahtevnejša besedila o vsebinah s svojega interesnega področja. Njegovi prevodi so jasno organizirani, dokaj natančni in pravilni, vendar še vedno sledi stavčni in besedilni strukturi izvirnika, zato se pogosto pri besednem vrstnem redu, določenih izrazih in slovničnih strukturah čuti vpliv izvirnika.

MS: Dijak ustno ali pisno prevede zahtevnejša besedila o vsebinah s svojega interesnega področja. V prevodu dokaj natančno in večinoma pravilno prenaša glavne točke in informacije iz izvirnega besedila. Prevod je razumljiv kljub manjšim spodrslijajem, v prevodu se čuti močan vpliv izvirnika pri besednem vrstnem redu, določenih izrazih in slovničnih strukturah.

Izražanje osebnega odziva na ustvarjalna besedila ter analiziranje in kritika ustvarjalnih besedil

Standard A1: Dijak s preprostimi besedami pove, ali mu je bilo delo všeč ali ne ter zakaj.

MS: Dijak s preprostimi besedami pove, ali mu je bilo delo všeč ali ne. Pri tem si lahko pomaga tudi z neverbalno komunikacijo.

Standard A2: V preprostem jeziku izrazi svoje mnenje, čustva in misli o delu, na kratko opiše glavne like, vsebino, izpostavi dele besedila, ki so se mu zdeli pomembni ali zanimivi. V delu prepozna ključne vsebinske poudarke, če je pripoved preprosta in napisana v vsakdanjem jeziku.

MS: V preprostem jeziku izrazi svoje mnenje o delu, na kratko in s preprostimi besedami opiše glavne like in vsebino, izpostavi dele besedila, ki so se mu zdeli pomembni ali zanimivi. V delu prepozna ključne vsebinske poudarke, če je pripoved preprosta in napisana v vsakdanjem jeziku.

Standard B1: Dijak predstavi svoje odzive na ustvarjalno delo, svoje misli in stališča podpre s primeri iz besedila in lastnimi argumenti. Natančno opiše potek zgodbe in glavne junake. Primerja dve deli in izpostavi podobnosti in razlike. V jasni in strukturirani pripovedi izpostavi najpomembnejše dogodke, jih umesti v besedilo, pojasni njihov pomen za nadaljnji potek zgodbe, opiše glavne junake, jih primerja med seboj in razloži odnose med njimi.

MS: Dijak s preprostimi besedami predstavi svoje odzive na ustvarjalno delo, svoje misli in stališča podpre s primeri iz besedila in lastnimi argumenti. Dokaj natančno opiše potek zgodbe in glavne junake. V pripovedi izpostavi najpomembnejše dogodke, jih umesti v besedilo, pojasni njihov pomen za nadaljnji potek zgodbe, opiše glavne junake, jih primerja med seboj in razloži odnose med njimi.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Posredovanje besedila je ena od ključnih dejavnosti, ki jo je potrebno razvijati od samega začetka učenja. Dijaki že na začetni stopnji učenja lahko posredujejo ključne informacije in pomembne podatke (osebni podatki, informacije o kraju, času, ceni, vremenske razmere ipd.) iz krajših besedil, tabel, grafičnih prikazov. Učitelj mora dijake spodbujati k temu, da v besedilih sami poiščejo informacije, izluščijo bistvene podatke tudi iz zahtevnejših besedil, da preoblikujejo oziroma povzamejo izvirno besedilo. Pomembno je, da učitelj izbira besedila, ki so jezikovno primerna in vsebinsko zanimiva ter prilagojena dijakovim jezikovnim zmožnostim. Če je potrebno, predvsem na začetni stopnji učenja, naj dijak besedilo posluša, prebere ali gleda videoposnetek večkrat. Vmes lahko postavlja dodatna vprašanja.

Učitelj naj potem dijake spodbuja s postavljanjem podvprašanj in jim pomaga pri tvorjenju novih stavkov ter kasneje tudi krajših in daljših sporočil. Prav tako naj pri pouku spodbuja izražanje lastnih misli, mnenj, ki jih dijaki ponazorijo s svojimi primeri.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak pri posredovanju besedil izkazuje znanje z naslednjimi dejavnostmi:

- » vstavljanje besed iz nabora,
- » povezovanje podatkov,
- » izdelava opornih točk in izpiskov,
- » interpretacija slikovnih prikazov,
- » povzetki izhodiščnega ustnega oz. pisnega sporočila,
- » povzetki avdio- in videoposnetkov,
- » pisanje sporočil,
- » izdelava brošure (npr. turistični vodnik),
- » prevajanje ustnih in pisnih sporočil,
- » govorni nastopi (predstavitev tematike),
- » prevajanje umetnostnih besedil,
- » vodeni in prosti pisni sestavki,
- » analiziranje in vrednotenje sporočila,
- » odziv na sporočilo in argumentacija.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju in ocenjevanju se upoštevata razumevanje izvirnega sporočila in posredovanje ključnih informacij (vsebina – pomembni in zahtevani podatki, komunikacijska ustreznost, slog in jezikovna pravilnost).

Pri razumevanju učitelj upošteva, da dijak izlušči bistvene in zahtevane informacije, četudi ne razume vsake besede v besedilu. Pomembno je, da dijak prepozna, kaj je pomembno in da besedilo ustrezno povzame.

POSREDOVANJE KONCEPTOV

CILJI

Dijak:

O: upošteva demokratična načela in uspešno ter konstruktivno sodeluje v skupini, če se zaveda skupnega cilja, lastne vloge ter zmožnosti usklajevanja prispevkov drugih z lastnimi. Skupinsko delo je uporabno pri reševanju problemov, iskanju idej in projektnem delu. Člani skupine skupaj odločajo o korakih in ciljih, sooblikujejo ideje in rešitve ter pozivajo člane, da izrazijo svoje mnenje in se nanj ustrezno odzovejo. Do novih znanj se pride le v spodbudnem ozračju, zato je nujno, da so dijaki odprti do mnenj in stališč drugih. Pri tem dijak krepi tudi sodelovalne veščine ter spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih medsebojnih odnosov;

(Sodelovanje v skupini)

SC (1.1.5.1 | 1.3.4.2 | 3.3.3.1 | 2.4.2.1)

I: prevzame vodilno vlogo pri organizaciji sporazumevalne dejavnosti v skupini. Pripravi in daje navodila, usmerja in spremlja sporazumevanje v skupini. Člane skupine spodbuja k aktivnosti in ustvarjalnosti. **(Vodenje skupinskega dela)**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri delu v razredu je zelo pomembno, da dijake učitelj spodbuja k medsebojnemu sodelovanju. Aktivno ter angažirano sodelovanje z drugimi ter upoštevanje etičnih načel pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja pomagajo tudi pri prizadevanju in ukrepanju na področjih, ki zadevajo trajnostni razvoj. Naloga naj bo zastavljena tako, da dijaki lahko delajo v parih ali v skupini (npr. dialogi, delo z besedilom, priprava govornega nastopa ...). Delo v dvojicah ter skupini dijakom omogoča izmenjavo mnenj, dopolnjevanje znanja in hitrejšo pot do kakovostnejših odgovorov oz. rezultatov. Takšno sodelovanje zahteva predane in aktivne člane. Naloga učitelja pa je, da poskrbi za spodbudno okolje, omogoča in spremlja spoštljivo sporazumevanje v skupini ter sodelujoče spodbuja, da zastavljeno nalogo izpeljejo do konca. Kadar je to smiselno, dijak skupno vsebino soustvarja z digitalnimi orodji in se pri tem zavzema za krepitev sodelovanja med člani.

Posebej pomembno je delo v skupinah pri projektnem delu, saj tu člani skupaj načrtujejo delo, soodločajo o poteku in so odgovorni za rezultat. Pri tem krepijo sodelovalne veščine, ki temeljijo na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti. Če je dijak vodja skupine, mora organizirati dejavnost v skupini ter omogočiti in voditi sporazumevanje. Daje navodila in spremlja potek dela. Učitelj naj bo moderator dogajanja in s poznavanjem strategij uspešnega dela v skupini dijakom pomaga. Nujno pa je potrebno tu omeniti tudi tutorstvo, ki je zelo pomemben del sodelovalnega učenja med vrstniki.

Dijaka učitelj spodbujamo, da išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Pri tem poišče skupine, ki zastopajo njegove interese in s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.

SC (1.2.3.1) **SC** (1.2.1.1) **SC** (1.2.3.2) **SC** (2.1.2.1) **SC** (2.4.2.1) **SC** (3.3.3.1) **SC** (4.2.3.1) **SC** (4.2.4.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak pri posredovanju konceptov lahko izkazuje znanje tako, da ustvari:

- » prispevek (besedilo, predstavitev, slikovno gradivo) k skupinskemu delu,
- » projektno nalogo,
- » predstavitev skupinske naloge občinstvu,
- » skupinsko delo, katerega uskladi s skupino,
- » komentar na projektno nalogo,
- » argumentacijo povedanega oz. napisanega.

OPISNI KRITERIJI

Učitelj vrednoti in ocenjuje prispevek cele skupine ali prispevek posameznega člana skupine. Ocenjuje se potek dela, celotna naloga in predstavitev izdelka občinstvu. Pri predstavitvi učitelj vrednoti tudi prepričljivost, argumentacijo in primeren odziv na vprašanja oz. mnenje občinstva.

POSREDOVANJE PRI SPORAZUMEVANJU

CILJI

Dijak:

O: posreduje med jeziki in različnimi kulturami v neformalnih situacijah, tako da posreduje osnovne ideje in pomembne informacije iz pogovora; **(Posredovanje v neformalnih situacijah)**

I: poskuša ugotoviti, kje je težava in kako je prišlo do nesporazuma. Potem poskuša posredovati in neformalno zgladiti nesporazum, nesoglasje med sogovorci, v določenih situacijah jih spodbuja k razumevanju nasprotnih stališč in iskanju rešitve. **(Spodbujanje sporazumevanja v občutljivih situacijah in ob nesoglasjih)**

SC (1.1.5.1)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

V šolskem okolju učitelj spodbuja dijake, da po svojih najboljših močeh in dobronamerno posredujejo med jeziki in različnimi kulturami, s čimer krepijo tudi zmožnost razumevanja in prevzemanje perspektive drugega. Informacije o drugih morajo posredovati, upoštevajoč načelo vljudnosti in z ustrezno empatijo do drugačnosti. Če dijaki naletijo na težave pri sporazumevanju, jih učitelj spodbuja, da najdejo kompromis in skupne točke. Dijake s pomočjo različnih gradiv in aktivnosti (ekskurzije, mednarodne izmenjave) učitelj pouči, da poznajo jezikovni in kulturni kontekst ter so pozorni na kulturne norme, navade in običaje. Pri učenju jezika, ki je soroden slovenščini, pa je potrebno poznati in upoštevati tudi pozitivni in negativni jezikovni prenos.

SC (1.1.3.2) **SC** (1.1.5.1) **SC** (1.3.2.1) **SC** (3.3.4.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak pri posredovanju pri sporazumevanju izkazuje znanje, tako da:

- » izpolnjuje ankete in obrazce;
- » predstavi sebe in druge;
- » pozna in upošteva pozitivni in negativni jezikovni prenos;
- » pozna jezikovni in kulturni kontekst;
- » pozna različne kulturne norme, navade in običaje.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju je učitelj pozoren na dijakovo poznavanje in upoštevanje jezikovnih in kulturoloških podobnosti in razlik. Ocenjuje pisne sestavke, govorne nastope, predstavitve in projektne naloge.

SPodbujanJE RAZNOJEZIČNOSTI IN MEDKULTURNOSTI

CILJI

Dijak:

○: prepoznavna podobnosti in razlike v različnih kulturah in je sposoben razumevanja »drugosti«, s čimer prispeva k ustvarjanju skupnega prostora in pozitivnega okolja za medkulturno izmenjavo; **(Spodbujanje medkulturnosti in medkulturnega prostora)**

SC (1.1.3.2 | 1.1.5.1)

○: pri sporazumevanju presega meje med jeziki in uporablja različne jezike za posredovanje sporočila. **(Spodbujanje raznojezičnosti)**

SC (1.1.3.1 | 1.1.3.2)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj pri pouku nameni pozornost prepoznavanju raznolikosti v ožjih (družina) in širših okoljih (šola, vrstniki ...), spoznavanju različnih kultur, njihovih navad, običajev, vedenjskih vzorcev (kaj je v določeni kulturi primerno in kaj nesprejemljivo obnašanje) in dijake spodbuja k razumevanju in spoštovanju teh razlik. Upoštevanje različnih pogledov, pogojenih z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem, nam pomaga tudi pri kritičnem presojanju informacij in pogledov.

Pri učenju ruščine je pomembno spoznavanje ruske kulture in načina življenja, navad in običajev, ki lahko prispevajo k boljšemu sporazumevanju. Pri tem dijak razvija spretnosti aktivnega poslušanja in asertivne komunikacije ter izražanja skrbi in zanimanja za druge. Vzdržuje kakovostne, spoštljive in enakopravne odnose v družini, šoli in lokalni skupnosti ter krepi družbeno odgovornost.

Pri pouku naj učitelj dijakom poskuša približati učenje tudi drugih tujih jezikov in jim predstaviti, kako so jeziki med seboj povezani, saj nam znanje enega jezika pomaga pri učenju drugih, predvsem sorodnih jezikov.

Ker sta ruščina in slovenščina sorodna jezika, naj učitelj pri pouku upošteva tudi jezikovni prenos. Dijake naj spodbuja, da si pomagajo s pozitivnim jezikovnim prenosom (opozarja na podobne besede, slovnične strukture ipd.), še bolj pomembno pa je, da nameni veliko pozornosti negativnemu jezikovnemu prenosu, saj je ta pogosto vzrok za napake tako na fonetični, morfološki, sintaktični kot tudi na leksikalni ravni.

SC (1.1.3.2) SC (2.2.2.1) SC (3.3.1.2) SC (3.3.2.1) SC (3.3.3.1) SC (3.3.4.1) SC (3.3.5.3) SC (1.1.3.1) SC (1.1.5.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak pri spodbujanju raznojezičnosti in medkulturnosti izkazuje znanje, tako da ustvari:

- » projektno delo (pomembnost učenja jezikov in spoznavanja drugih kultur),
- » govorni nastop (predstavitve različnih držav, kultur, jezikovnih skupin),
- » referat (o učenju jezikov, večjezičnosti),
- » lastni videoposnetek,
- » predstavitev.

OPISNI KRITERIJI

Učni dosežek dijakov lahko učitelj spremlja po naslednjih kriterijih: vsebina, besedišče, slog, zgradba, jezikovna pravilnost.

POSREDOVALNE STRATEGIJE

CILJI

Dijak:

O: se pri razlagi nove informacije opira na predhodno znanje in ga priključuje. Ključni koncepti so: postavljanje vprašanj in spodbujanje dijaka, da aktivira predhodno znanje, primerjava in povezava med novim in predhodnim znanjem, navajanje zgledov in primerov, dajanje povratne informacije. **(Povezovanje s predhodnim znanjem)**

I: predstavi vsebino v takem slogu, ki služi namenu in je razumljiv uporabniku. Pri tem vključuje sopomenke, primerjave, poenostavitve in parafraziranje. Posebej to pride v poštev pri razlagi zapletenejšega izrazja (strokovno besedilo). **(Prilagajanje jezika)**

I: razčleni zapleteno sporočilo na manjše dele, da je lažje razumljivo uporabniku. Sporočilo lahko razčleni po korakih ali pa predstavi ideje in navodila po točkah. Na višjih sporazumevalnih ravneh dijak razloži odnos med posameznimi deli in celoto ter spodbudi analizo obravnavanega dela. **(Razčlenjevanje zapletenih informacij)**

I: skrči izvirno besedilo oziroma izpušča dele besedila, ki ne vsebujejo pomembnih informacij za občinstvo. Besedilo preuredi tako, da poudari ključne točke in osvetli podobnosti in razlike. Izogiba se ponavljanju in odmikom od bistva. Da bi bilo uporabniku besedilo razumljivejše, dijak k izvirnemu besedilu dodaja podrobnosti, koristne informacije, konkretne primere, ponazoritve in pojasnila. Posluhuje se tudi ponavljanja, parafraziranja in spreminjanja sloga. Vse z namenom bolj nazorne razlage. Za osvetlitev problema navaja zglede. **(Širjenje in krčenje besedila)**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaka učitelj spodbuja, da pri sporazumevanju uporablja različne strategije. Gradivo naj se po težavnosti stopnjuje, tako da lahko dijak pri pojasnjevanju nove informacije priključuje že usvojeno znanje. Naloge naj bodo zastavljene tako, da dijak ne samo povzema besedilno, avdio- in videoiztočnico, ampak tudi primerja informacije med seboj. Dijaka spodbuja, da postavlja vprašanja. Iz zahtevnejšega besedila dijak poišče ključne točke in ga poenostavi. Tako pri pisnih izdelkih kot tudi pri govornem nastopu spodbuja dijake, da si pomagajo s sopomenkami in parafraziranjem.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

(NAVEDENI VIRI VELJAJO ZA CELOTEN UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI.)

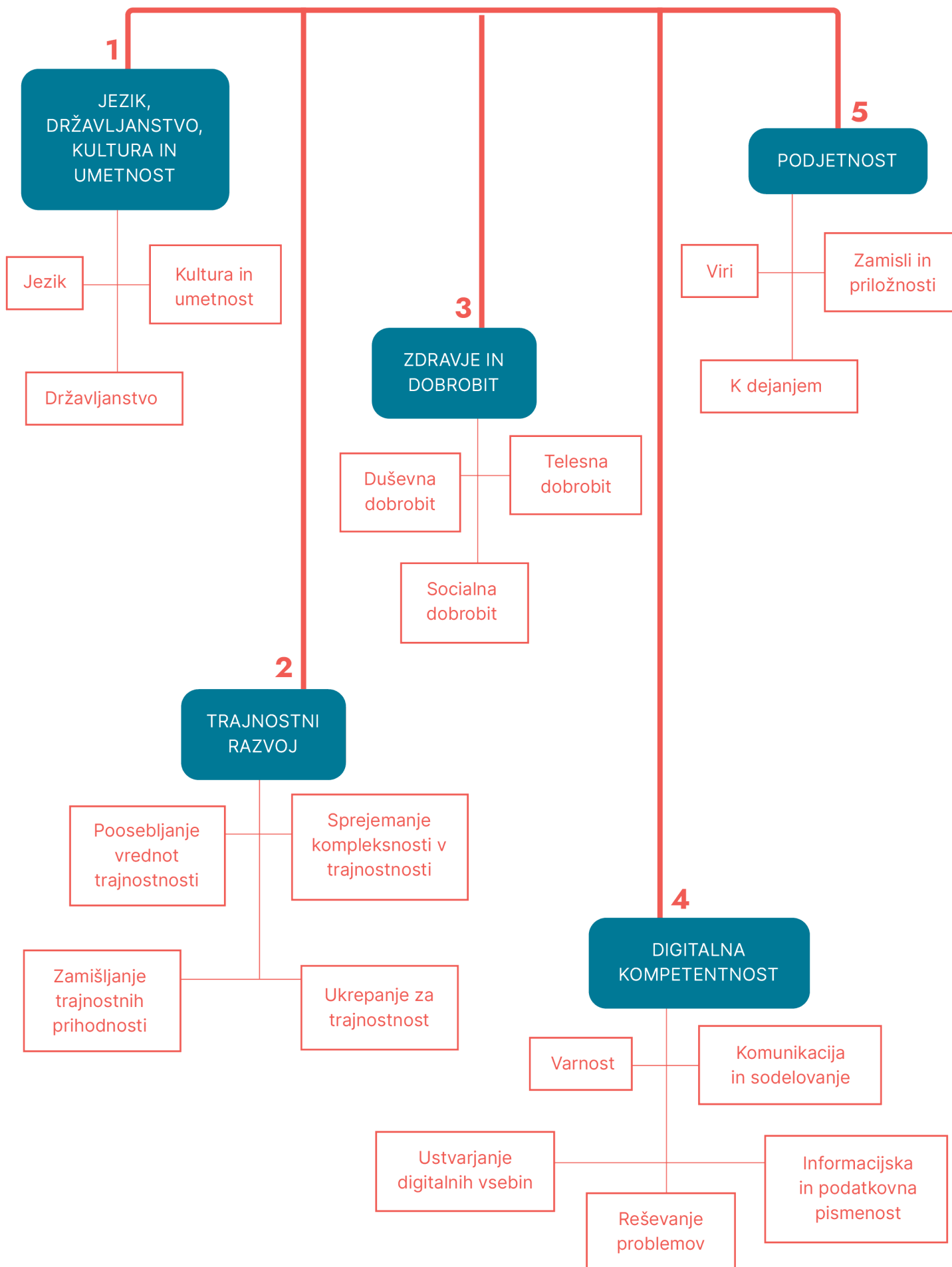
1. Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir*. Ministrstvo Republike Slovenije za šolstvo in šport.
2. Svet Evrope. (2018). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors*. Council of Europe Publishing.
<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/43hq889>
3. Svet Evrope. (2023). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>
(<https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>)
4. *Izhodišča za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (2022). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. *izhodišča_za_prenovo_UN.pdf* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f68315i>)
5. Predmetna komisija za ruščino: Vozelj I., in Urbas, J. (2008). *Učni načrt za izbirni predmet ruščina (program devetletne osnovne šole)*. Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Učni načrt za izbirni predmet devetletne osnovne šole Ruščina (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3oeskc4>)
6. Vozelj, I., in Urbas, J. (2008). *Učni načrt: Ruščina: Gimnazija: Splošna, klasična, strokovna gimnazija*. Ljubljana. Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/fk8dq77> (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/fk8dq77>)
7. Šibko, N. L. (2014). *Obšče voprosy metodiki prepodavanja russkogo jazyka kak inostrannogo*. Sankt-Peterburg: Zlatoust.
8. *Gosudarstvennyj standart po russkomu jazyku kak inostrannomu. Elementarnyj uroven*. (2001) Ministerstvo obrazovanija Rossijskoj federacii. Moskva, Sankt-Peterburg: Zlatoust.
9. Glazunova, O. I., Kolesova, D. V., Popova, T. I. (2017). *Programma po russkomu jazyku kak inostrannomu* (Urovni A1–C2. Osnovnoj kurs.). Moskva: Russkij jazyk, Kursy.
10. Frank, M. (2014). Teorija komunikacijskega tujejezičnega izobraževanja. *Vestnik za tuje jezike*, 6(1), 143-162. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/nr2fa44>

11. Frank, M. (2015). Poučevanje ruščine kot tujega jezika v slovenskem prostoru. *Vestnik za tuje jezike*, 7(1), 229-253.
10.4312/vestnik.7.229-253 (<http://dx.doi.org/10.4312/vestnik.7.229-253>)
12. Frank, M. (2021). *Analiza, klasifikacija in vzroki napak rojenih govorcev slovenščine pri učenju ruščine*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
13. Glazunova, O. I., Kolesova, D. V., Popova, T. I. (2017). *Programma po russkomu jazyku kak inostrannomu (Urovni A1–C2. Osnovnoj kurs.)*. Moskva: Russkij jazyk, Kursy.
14. Kač, L. (2016). Večjezičnost kot norma in pristop pri pouku tujih jezikov. *Slovenščina v šoli* št. 2/2016, letnik 19. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/fkbkl2>
15. Kapitanova T. I., Moskovkin L. V., Ščukin A. N. (2009). *Metody i tehnologii obučeniya russkomu jazyku kak inostrannomu*. Moskva: Russkij jazyk, Kursy.
16. Krjučkova L. S., Moščinskaja N. V. (2025). *Praktičeskaja metodika obučeniya russkomu jazyku kak inostrannomu*. 12-izdanie. Moskva: Flinta.
17. Morozov, V. E. (2015). *Metodika uroka russkogo jazyka kak inostrannogo. Učebno-metodičeskoe posobie po prepodavaniju russkogo jazyka v inokulturnoj srede*. 2-e izdanie. Moskva: IKAR.
18. Moskovkin, L. V., Šamonina, G. N. (2017). *Produktivnye innovacionnye tehnologii v obučenii russkomu jazyku kak inostrannomu*. Moskva: Russkij jazyk. Kursy.
19. Moskovkin, L. V., Ščukin, A. N. (2022). *Hrestomatija po metodike prepodavanija russkogo jazyka kak inostrannogo*. 6-e izdanie. Moskva: Russkij jazyk. Kursy.
20. Spanring-Poredoš, M. (1990). Vključevanje ruskih neverbalnih komunikacijskih znakov v pouk ruščine s ciljem izboljšanja komunikacije. *Vestnik*, 24(1/2), 62-80. ISSN 0351-3513. [COBISS.SI-ID 43613184 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/15j0oki>)]

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.